

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΦΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Δύναται νά εἴπη τις, ὅτι πᾶσα παραγωγή, καθόσον στηρίζεται εἰς τοὺς φυσικοὺς τῆς ὑπάρξεώς της ὄρους, εἴτε εἰς ἄψυχα εἴτε εἰς ἔμψυχα στοιχεῖα τῆς φύσεως ἀναφέρεται, εἶναι φυσικὴ παραγωγή. Καὶ ὅταν ὁ ἀγρὸς παράγη δημητριακοὺς καρπούς, καὶ ὅταν τὸ βιομηχανικὸν κατὰστημα παράγη βιομηχανικοὺς καρπούς, καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος παράγη τῆς ἐπιστήμης του καὶ τῆς τέχνης του τὰ προϊόντα, καὶ ὅταν τὸ κεφάλαιον παράγη τοὺς κεφαλαιώδεις καρπούς του, πάντα ταῦτα δὲν εἶναι εἰμὴ λειτουργία τῆς φύσεως. Ὅλα κατὰ φυσικοὺς νόμους δημιουργοῦνται. Ἐν τούτοις κατὰτάξις τις μεταξὺ τῶν ἐν γένει ὄργανων τῆς παραγωγῆς εἶναι ἀναπόφευκτος, διότι τόσον εὐρεία θεωρία δὲν δύναται νά ἐξηγήτη ἄλλὰ τῆς παραγωγῆς τὰ φαινόμενα, κατὰ τοὺς ἀναποφεύκτους τῆ ἐπιστημονικῆ ἐξετάσει ὄρους. Ἡ ἄψυχος λεγομένη φύσις ἔχει ἰδιαιτέρως εἰς ἑαυτὴν ὄργανα φυσικῆς παραγωγῆς, ἡ ἔμψυχος φύσις ἔχει τὸν χαρακτηρὸν τῆς αὐτοβουλίας, ἣτις δίδει τὸν τόνον εἰς τὸ ὄργανον τῆς ἐργασίας, καὶ τὸ κεφάλαιον, ὡς ἄθροισμα προηγουμένων οικονομικῶν καὶ ἀποταμιευμάτων, ἔχει ἰδικιτέρας εἰς παραγωγικὴν ταξινόμησιν ἀπαιτήσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγωγικὴν ἔννοιαν τῆς φύσεως, συνδυάζεται αὕτη πρὸς ὅλας τὰς δυνάμεις, αἵτινες ἐν αὐτῇ λειτουργοῦσι. Γῆ, θάλασσα, ἀτμοσφαῖρα, φανερά καὶ μὴ φανερά δυνάμεις, στοιχεῖα δρῶντα ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς δημιουργίας, εἶναι τόσοι ἐν γενικοῦς ἀθροίσμασι παράγοντες τῆς φυσικῆς παραγωγῆς. Τὰ ὄργανα αὐτῆς εἶναι ποικίλα. Ἄλλα μὲν, ὡς ἡ καλλιεργουμένη γῆ καὶ τὰ μεταλλεῖα, ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας λειτουργεῖ ἡ βιομηχανία τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι

συγχρόνως καὶ καταστήματα καὶ τῆς πρώτης δι' αὐτὰ ὕλης χορηγία. Ἡθάλασσα καὶ οἱ ποταμοί, καθόσον χορηγοῦσιν ἰχθύας, κλπ., ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν. Ἀπέναντι αὐτῆς παρατάσσονται τὰ λοιπὰ ὄργανα τῆς φυσικῆς παραγωγῆς, τὰ μὴ μετὰ τόπου εἰδικῶς συνδεδεμένα ἀλλὰ λειτουργοῦντα, τρόπον τινά, γενικῶς καθ' ὅλην τὴν φύσιν, δεκτικὰ ἢ μὴ δεκτικὰ ἰδιοποιήσεως καὶ ὑποταγῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ θερμότης, ἣτις ὠριμάζει τοὺς καρπούς, εἶναι ὄργανον τῆς φύσεως τοιοῦτο· ὁ ἠλεκτρισμός, ἢ ἕλξις τῶν σωμάτων, αἱ ἐν τῇ ἀπέριφῳ ποικιλίᾳ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως φανερὰ ἢ κεκρυμμένα δυνάμεις εἶναι ὄργανα τῆς φύσεως. Τὰ ρεύματα τῶν ὑδάτων, ὅταν κινῶσι τὰς μηχανάς, ὅταν ποτίζωσι τὰς ἐκτάσεις, ὅταν χρησιμεύωσι ὡς ἀρτηρίαι συγκοινωνίας, τί ἄλλο εἶναι παρὰ ὄργανα φυσικῆς παραγωγῆς; Μήπως ἡ θάλασσα δὲν εἶναι ἡ παγκοσμία λεωφόρος τῆς συγκοινωνίας ὄλων τῶν ἔθνων;

Ὅσον περισσότερο ὁ ἄνθρωπος ἀνακαλύπτει τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, τόσον πλειότερας ἀντλεῖ φυσικὰς εἰς οἰκονομικὴν παραγωγὴν δυνάμεις. Δὲν ἤξεύρει τις, ποίας ἐφευρέσεις νὰ ὑπολογίσῃ πλειότερον ἐν τῷ δρόμῳ αὐτῷ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐνῶ ἡ κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα ἐπὶ πτερύγων ἀτμοῦ συγκοινωνία καὶ ἡ λοιπὴ σειρά τῶν μεγάλων ἐφευρέσεων ἐλκύουσι τὸν γενικὸν θαυμασμόν, τίνά εἴπη τις περὶ τῶν, εἰς τὰς σκοτεινὰς τοῦ μεμακρυσμένου παρελθόντος περιόδους, κατακτήσεων τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν, ἐφ' ἣς ἐξετυλίχθη ὁ πολιτισμός; Ὁ ἀριθμὸς τῶν φυσικῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς, καθόσον ἡ ἀνθρωπότης προβαίνει εἰς τὴν ἱστορικὴν ζωὴν τῆς, κατὰ τοσοῦτον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀυξάνεται. Ἀδιακόπως ὁ ἄνθρωπος ἀποτείνεται εἰς τὸ ἀκένωτον ἐργαστήριον τῆς φύσεως, ἵνα, ἀντλῶν ἐξ αὐτοῦ νέας δυνάμεις, μεταχειρισθῇ αὐτάς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς προορισμοῦ του. Πᾶσα ἀνακάλυψις, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ τέχνῃ, πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ὁδηγεῖ. Αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως ἀποκαλύπτονται, αἱ ἰδιότητες αὐτῶν συναρμολογούνται πρὸς τὴν οἰκονομικὴν τῆς κοινωνίας λειτουργίαν, καὶ τὸ ὅλον προχωρεῖ

ὡς ἀπὸ φυσικοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ ὁποίου καθολικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ ἀρμονία μεταξὺ τῶν ἐμπνεύσεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ἀρμονία τῆς ὁποίας ἡ τελικὴ σειρά εἶναι ὁ καθολικὸς νόμος τῆς προόδου.

Ἡ ἀπογραφὴ τῶν φυσικῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς θὰ ἦτο ἐξιστόρησις ὄλων τῶν σχέσεων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Δὲν ὑπάρχει τι τὸ γιγνόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ νὰ μὴ ἔχη βάσιν τὸν φυσικὸν νόμον, ἐφ' ᾧ ἐνεργεῖται. Ὅ,τι ἰδίως ἀποτελεῖ τὴν πύξιν εἶναι ἡ τελειότερα χρησιμοποίησις τῶν φυσικῶν δυνάμεων. Ὁ ἥλιος ἔρριπτε τὰς ἀκτίνας του ἀπ' αἰῶνος ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἡ φωτ-γραφία τὰς διηύθυνε τοιοῦτοτρόπως, ὥστε νὰ ζωγραφῶσι τὰ ἀντικείμενα. Ἡ ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς τεθαμμένη ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ λιθάνθρακος θερμότης ἤχθη ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς καὶ προσηλωθεῖσα εἰς τὴν ἀτμοκίνητον μηχανὴν του ἐμηδένισε τὰς ἀποστάσεις. Τὰ ἠλεκτρικὰ ρεύματα ἐνήργουν ἀπ' αἰῶνος τοὺς ἐλιγμούς των ἐπὶ τῆς γῆς, σήμερον δὲ ἐργάζονται ὡς πειθήνιοι ἐργάται τὴν μεταβίβασιν τῶν ἀνθρωπίνων στοχασμῶν. Πᾶσαι αἱ τῶν σωμάτων ἰδιότητες δὲν εἶναι εἰμὰ τῆς φυσικῆς παραγωγῆς λειτουργίαι. Ἡ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου τὰς συνδύζει, ἐπὶ τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιτυγχάνουσα, ἐφ' ὅσον πλειότερον τὰς ἐννοεῖ.

Ἐν γένει τὰ φυσικὰ ὄργανα τῆς παραγωγῆς δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο κεφαλαιώδεις κατηγορίας· ἀφ' ἑνὸς τὰ ὑποκείμενα εἰς ἰδιοποίησιν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ μὴ ὑποκείμενα εἰς τοιαύτην. Ἡ γῆ μετ' ὄλων τῶν τοπικῶν λεπτομερειῶν αὐτῆς ἦτοι ἀγροί, δάση, μεταλλεῖα, ὕδατα ποτισμοῦ καὶ κινήσεως ἐν γένει ὅλα τὰ σημεῖα αὐτῆς, ἐφ' ὧν ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ χρᾶξῃ τὰς λέξεις «τοῦτο ἐστὶν ἐμόν», ἀνήκουσιν εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν. Ἐκεῖνος ὅστις κατορθώσῃ, νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὰ ἀντικείμενα τῆς κατηγορίας ταύτης, καρποῦται τὸ εἰσόδημα αὐτῶν καὶ δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὴν χρῆσιν των εἰς ἄλλους ἐπὶ πληρωμῇ τῆς ἀξίας τῆς. Ἡ δευτέρα κατηγορία περιέχει τὰ φυσικὰ ἐκεῖνα ὄργανα τῆς πα-

ραγωγής, τῶν ὑποίων ἢ χρήσις εἶναι ἐλευθέρᾳ πρὸς ὄλους. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ἄνεμος ὁ κινῶν τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἀνεμομύλους, ἢ θάλασσα μετὰ τοῦ ὑποβρυχίου εἰς ἰχθύας, κοράλια, σπόγγους κλπ. πλούτου τῆς καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς παγκοσμίου ὑγρᾶς ὁδοῦ τῆς, αἱ διακεχυμένα ἀπανταχοῦ δυνάμεις τῆς φύσεως, εἶναι ὄργανα φυσικῆς παραγωγῆς ἐν τῇ πληρεστέρᾳ τῆς κοινοκτημοσύνης ἰδέᾳ. Ἴνα ποιήσῃ τις χρῆσιν αὐτῶν, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ πληρώσῃ τι πρὸς οὐδένα. Ἄρκει νὰ ζητήσῃ τὴν χρῆσιν τῶν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν φύσιν, ὅπως ἀπαιτεῖ ἕκαστος κλάδος αὐτῆς.

Ἐὰν συγκρίνωμεν πρὸς ἀλλήλας τὰς δύο εἰρημένους κατηγορίας τῶν φυσικῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς, ἢ κατηγορία τῶν τῆς δωρεᾶν χρήσεως εἶναι κατὰ πάντα λόγον ἐλυοστικώτερον τῆς τῶν ἐπὶ πληρωμῇ. Ἡ κατηγορία τῶν ἰδιοκτητῶν φυσικῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς ἐνέχει τι ἀπεχθές ἐν τῇ γενικῇ τοῦ θέματος ἐπισκοπῇ· ὅ,τι ἡ φύσις ἐδώρησεν εἰς ὀλοκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος, διατὶ νὰ γίνηται ἀποκλειστικῆ ἰδιοκτησίᾳ ὁμάδων τινῶν αὐτοῦ; Καὶ ὅμως αὐτὴ εἶναι ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων. Ζητήσατε ἀπὸ τὸν κυνηγὸν τοὺς τίτους τῆς ἰδιοκτησίας του ἐπὶ τῆς ἐλάφου, τὴν ὑποίαν καταδιώκει ἐντὸς τοῦ δάσους. Ἡ φύσις τὴν ἐγέννησεν, ἢ φύσις τὴν ἔθρεψεν καὶ αὐτὸς τὴν φονεύει, ἵνα φάγῃ τὰς σάρκας τῆς. Ζητήσατε ἀπὸ ἐκεῖνον ὅστις πρῶτος κατέλαθε τεμάχιον γῆς, νὰ παραστήσῃ ὑμῖν τὰ διπλώματά του. Ὁ χρόνος διαβαίνει καὶ ἔπειτα ἀποκαλύπτεται, ὅτι αἱ καταληφθεῖσαι γαῖαι τρέφουσι διὰ τῆς καλλιεργείας τῶν πλείονας ἀνθρώπους τῶν ὄσων ἑκατονταπλασίᾳ ἔκτασις χέρσου γῆς δύναται νὰ θρέψῃ ἑρημίτας. Ἀπαιτοῦνται φροντίδες ἰδιαιτέραι, κεφάλαια κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σπουδαῖα νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν γῆν, ἵνα ἐντείνῃ τὸ φυσικὸν αὐτὸ ὄργανον τῆς παραγωγῆς τὴν δραστηριότητά του. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ φροντίδας καὶ κεφάλαια ἐπὶ ἐδάφους, τοῦ ὁποίου τὴν χρῆσιν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν εἶχε νὰ φιλονεικῆσῃ πρὸς τὸν πρῶτον, ὅστις ἤθελε τὸ ἐπισκευθῆ. Τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου καταλαβόντος εἶναι λοιπὸν δικαίωμα κοινωνικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἀνάγκης. Διαφέρει ἢ καταχρη-

στικῆ ἔποψις αὐτοῦ. Μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος τῆς ἰδιοποιήσεως τῶν δεκτικῶν τοιαύτης φυσικῶν τῆς παραγωγῆς ὀργάνων ὑπάρχουσι διάμεσοι σταθμοί, ἐπὶ τῶν ὁποίων δύναται νὰ συμβιβασθῇ τὸ ἀρχέγονον δικαίωμα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπὶ ὄλων πρὸς τὸ ἐπίκτητον δικαίωμα τῆς κοινωνίας ἐπὶ μέρους. Ἄλλ' ἢ ἐξέτασις τῶν σταθμῶν τούτων δὲν εἰσέρχεται εἰς τὸ προκείμενον θέμα.

Ὅ,τι ἐν τῇ παρούσῃ γενικῇ ἐρεύνη τῶν φυσικῶν ὀργάνων τῆς παραγωγῆς ἐνδιαφέρει εἶναι ἢ διατύπωσις, τὴν ὁποίαν ὁ J. B. Say ἔδωκεν : Ἐάν, λέγει οὗτος ἐν τοῖς περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας μαθήμασί του, τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως παρεχόμενα ὄργανα παραγωγῆς καθίσταντο ὅλα ἰδιόκτητα, ἢ χρῆσις αὐτῶν δὲν θὰ ἦτο δωρεάν. Ὁ κύριος τῶν ἀνέμων θὰ ἐμίσθωνεν ἡμῖν ἐπὶ χρήμασι τὰς ὑπηρεσίας των, αἱ θαλάσσιαι μεταφοραὶ θὰ καθίσταντο δαπανηρότεραι καὶ κατὰ συνέπειαν ἀκριβώτερα τὰ προϊόντα. Ἀρ' ἐτέρου, ἐάν τὰ δεκτικὰ ἰδιοποιήσεως φυσικὰ ὄργανα, ὡς οἱ ἄγροί, δὲν καθίσταντο ἰδιόκτητα, οὐδεὶς θὰ ἐπέχει νὰ τὰ καταστήσῃ παραγωγικά, φοβούμενος ὅτι δὲν θὰ ἀπολαύσῃ τὸν καρπὸν τῶν ἀγῶνων του δὲν θὰ εἶχομεν οὕτως ἐπ' οὐδεμιᾷ τιμῇ τὰ προϊόντα, εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ὑποίων συντρέχουσι οἱ ἄγροί. Ἐπομένως καίτοι τὸ προϊόν τοῦ ἀγροῦ καθίσταται ἀκριβώτερον διὰ τοῦ μισθώματος τῆς γῆς, ὅπερ πρέπει νὰ πληρώσῃ τις εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς, τὸ προϊόν τοῦτο εἶναι ὀλιγώτερον ἀκριβὸν τοῦ ὅσον θὰ ἦτο, ἐάν ὁ ἄγρός ἦτο ἀδέσποτος.

ΝΕΑΙ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ ΤΕΛΩΝΙΑΚΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Μεταξὺ ὄλων τῶν φόρων οἱ τελωνιακοὶ ἐρεθίζουσι πλείοτερον τὰς τάσεις τοῦ ταμιευτικοῦ πνευματος. Κατ' ἀκρίβειαν τοὺς πληρώνουσι οἱ ἔμποροι, ἵνα τοὺς εἰσπράξωσιν ἀκολούθως παρὰ τῶν καταναλωτῶν. Ἡ ἀνάγκη τῶν τελευταίων εἰς προμήθειαν τῶν διὰ τοῦ τελωνίου ἐπιβαρυνόμενων ἀντικειμένων συμπληροῖ τὸ ὄλον. Ὅσον μεγαλειτέρα ἢ ἀνάγκη, τόσον καὶ ἢ

φωνή αὐτῆς μᾶλλον ἐπιβλητική. Ἡ ταμειυτική ἀπληστία γνωρίζει ἐκ στήθους τὸ μυστήριον τοῦτο. Ἐντεῦθεν ἐξηγούνται αἱ προτιμήσεις τῆς ἐπὶ τῶν μᾶλλον ζητουμένων ἐν τῇ καταναλώσει εἰδῶν.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ φυσικά τινά ὄρια εἰς πᾶσαν φορολογίαν, τὰ ὅποια ἐὰν ὑπερβῆ τις, τίθεται ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας νόμου, ἐπὶ συνεπέαις τὰς ὁποίας ἡ ἱστορία τῶν μεγάλων ἐθνικῶν τιναγμῶν ἐπιγινώσκει. Τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ τελωνιακῇ φορολογίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἔχουσιν ἀκριβῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον. Εἶναι τόσον κατάντης ἢ ὀδὸς εἰς ἣν εἰσῆλθε παρ' ἡμῶν ἡ φορολογικὴ μηχανή, ἢ κίνησις αὐτῆς εἶναι τόσον ὀρμητικὴ, ὥστε τὸ ὅλον εἶναι μεστὸν κινδύνων. Πρὸ ὀλίγου ἐδημοσιεύθη ὁ νέος ἈΨΑ' νόμος τῶν τελωνιακῶν ἐπιβαρύνσεων, τὸ διάταγμα δὲ τῆς 7 φεβρουαρίου 1889 προσδιορίζει τὴν ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἀπὸ τῆς 15 μαρτίου 1889, ἐξαιρουμένων τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς δασμολογικὰς κλάσεις 1 ἔδαφ. β' καὶ γ', 50 ἔδαφ. α', β', γ' καὶ ε', καὶ 125, περὶ ὧν ἐπιφυλάσσεται ἡ κυβέρνησις νὰ ὀρίσῃ ἑτέραν ἡμέραν. Τὸ δοκοῦν λοιπὸν τοῦ ὑπουργοῦ ζωοποιεῖ τὸ δοκοῦν τοῦ νομοθέτου. Σύμπτωμα ἐκ γενικωτέρας ἐπόψεως βαρὺ ἐν τῇ καθόλου ἐξελιξεί τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας.

Ἐν γένει τὸ θέμα τῶν τελωνιακῶν ἐπιβαρύνσεων εἶναι τόσῳ μᾶλλον περισπούδαστον, ὅσῳ αὐταὶ ἀποτείνονται εἰς τὰ πρῶτα ἐφόδια τῆς ζωῆς καὶ τὰς πρῶτας ὕλας τῆς βιομηχανίας, ἐνδικαίφερουσι οὕτω εἰς τὰ καίρια τὰς πενεστέρας τάξεις τῆς κοινωνίας. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διάφοροι ἔμποροι τῶν Ἀθηνῶν ἀπετάθησαν πρὸς τὸν κ. Οἰκονόμον, ζητοῦντες τὴν γνώμην του. Περιέχεται αὕτη ἐν τῇ ἀπὸ 25 φεβρουαρίου 1889 πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολῇ του. Τὴν ἐδημοσίευσαν αἱ ἐφημερίδες, τὴν δημοσιεύει καὶ ἡ «Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις». Εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ἐν Ἀθήναις 25 φεβρουαρίου 1889

Πρὸς τοὺς κ. κ.

ἐμπόρους

Εἰς Ἀθήνας.

Ἐντιμοὶ Κύριοι.

Ἐτάραξεν ὑμᾶς ὁ πρὸ ὀλίγου δημοσιευθεὶς ἈΨΑ' νόμος τῆς 2 φεβρουαρίου 1889, νέας ἐπιβαρύνσεις εἰς τὸ τελωνιακὸν δασμολόγιον ἐπιβάλλων. Μὲ ἐρωτᾶτε: ποῦ ἐπὶ τέλους θὰ σταματήσει ἡ ὀρμητικὴ τάσις τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς; Δύναμαι νὰ σᾶς ἀπαντήσω, ὅτι ὅσον τρώγει, τόσον αὐξάνει ἡ δρεξίς τῆς. Ἀποῦ διὰ τοῦ ἈΥΚΕ' νόμου τῆς 18 ἀπριλίου 1887 ἐκανόνισεν εἰς κλίμακα βαρυτάτην τὰ τέλη τοῦ δασμολογίου τῆς, κατὰ προσθήκην δὲ ὤρισεν τὴν πληρωμὴν των εἰς χρυσὸν ἐπὶ ὑπερτιμήσει τούτου κατὰ 15 τοῖς ο/ο, διὰ τριῶν κατόπιν νόμων ἀνεβίβασεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν τελωνιακὴν φορολογίαν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων λεπτομερειῶν αὐτῆς θέλω ἐξετάσει τὰς ἀναγκαζόμενας εἰς τὰ πρῶτα ἐφόδια τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὰς πρῶτας ὕλας τῆς βιομηχανίας.

Α') Πρῶτα ἐφόδια τῆς ζωῆς. — Ἀπὸ τῆς προτέρας ἀτελείας τῶν ζώων ἐν γένει ὁ ἈΥΚΕ' νόμος τῆς 18 ἀπριλίου 1887 ἐπέβαλε διὰ μιᾶς ἀνήκουστον τέλος ἐπὶ τῶν διὰ θαλάσσης εἰσαγομένων τοιούτων, ἀναβαῖνον, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βόας, βουβάλους, ἀγελάδας καὶ τοὺς μόσχους αὐτῶν πάσης ἡλικίας, εἰς δρ. 34.50 κατὰ κεφαλήν. Μετὰ ἑπτὰ μῆνας ὁ ἈΧΖ' νόμος τῆς 19 δεκεμβρίου 1887 ἀνεβίβασε τὸ τέλος τοῦτο εἰς δρ. 69 (αὐξήσις 100 τοῖς ο/ο). Μετὰ δύο μῆνας ὁ ἈΧΝΖ' νόμος τῆς 29 φεβρουαρίου 1888 ἀνεβίβασε τὸ τέλος ἐπὶ τοῦ σίτου καὶ σμιγοῦ ἀπὸ δρ. 1.38 εἰς δρ. 2.76, ἐπὶ τῶν ἐκ σίτου ἀλεύρων μετὰ πιτύρων ἢ μὴ ἀπὸ δρ. 2.76 εἰς δρ. 5.52, ἐπὶ τῶν ἀλεύρων ἐξ ἄλλων δημητριακῶν καρπῶν ἀπὸ δρ. 2.02 εἰς δρ. 4.04, ἐν γένει κατὰ στατῆρα (αὐξήσις κατὰ 100 τοῖς ο/ο). Μετὰ ἑνδεκα μῆνας ὁ ἈΨΑ' νόμος τῆς 2 φεβρουαρίου 1889, ἐνθυμηθεὶς ἐκ νέου τοὺς βόας, βουβάλους καὶ τὰς ἀγελάδας, ὤρισεν τὸ τέλος τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς λεπτὰ 39 κατ' ὄκταν (αὐξήσις 27.17 τοῖς ο/ο, ὑπολογιζομένου τοῦ βάρους των,

κατὰ μέσον ἔρον, εἰς 200—250 ὀκ.). Ἐν γένει δὲν ὑπάρχει εἶδος τροφῆς, ἐνδικαίον τὸς πολλοὺς, τὸ ὅποιον ἰδιαιτέρως δὲν ἐπεβαρύνθη. Τσιουτοτρόπως οἱ εἰρημένοι νόμοι ἀνεβίβασαν τὰ τέλη π. χ. ἐπὶ τῶν ἄλιπάζτων ἰχθύων ἀπὸ 20 λεπτά εἰς 36 (αὐξήσις 80 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τοῦ βακαλάου ἀπὸ 10 λεπτά εἰς 23 (αὐξήσις 130 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τοῦ ἐν ἄλμῃ τυροῦ ἀπὸ 26 λεπτά εἰς 92 (αὐξήσις 253 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τοῦ μελιπῆκτου χαλβᾶ ἀπὸ 20 λεπτά εἰς 92 (αὐξήσις 360 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τῶν ὀσπρίων ἀπὸ 6 λεπτά εἰς 28 (αὐξήσις 366 τοῖς ο/ο) κλπ.

Ἡ αὐτὴ φορολογικὴ τάσις περὶ αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐνδυμασίας. Ὅσον πλείοτερον ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν καταναλώσιν τῶν πολλῶν, τόσον βαρύτερον φορολογούνται. Μεταξὺ τῶν διαφόρων περιπτώσεων ἀρκουσι, νὰ δώσωσι τὴν γενικὴν ἔννοιαν, αἱ ἐξῆς: Ἀνεβιβάσθησαν τὰ τέλη ἐπὶ τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων, κατὰ μὲν τὰ εὐτελῆ, τὰ μετὰ πλείονος βάρους συμμιγμένα, ἀπὸ δρ. 1.75 εἰς δρ. 3.17 κατ' ὀκτῶν, ἐὰν ἔχωσι βάρος μέχρι δρακμίων 62.50 κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον (αὐξήσις 81.14 τοῖς 0/0), καὶ ἀπὸ δρ. 1 εἰς δρ. 1.84 κατ' ὀκτῶν, ἐὰν ἔχωσιν ἀνώτερον βάρος (αὐξήσις 84 τοῖς 0/0), κατὰ δὲ τὰ εὐτελέστερα, σάγους, ἀμπάδις καὶ ἐν γένει χονδροειδῆ διὰ κέλυτος, πατατούκας κλπ. ἀπὸ λεπτά 50 εἰς δρ. 1.15 κατ' ὀκτῶν (αὐξήσις 130 τοῖς ο/ο),— ἐπὶ τῶν βαμβακκῶν ὑφασμάτων, τῶν ἐχόντων 28—44 κλωστὰς στήμονος καὶ ὑφάδιου ἐν 5 χιλιοστοῖς τοῦ τετραγωνικοῦ μέτρον, ἀπὸ λεπτά 80 εἰς δρ. 1.10 ἂν εἶναι ἀλευκαστα (αὐξήσις 37.50 τοῖς ο/ο), ἀπὸ δρ. 1 εἰς δρ. 1.54 ἂν εἶναι λευκασμένα (αὐξήσις 54 τοῖς ο/ο) καὶ ἀπὸ δρ. 1.28 εἰς δρ. 1.82 ἂν εἶναι βεβαμμένα μὴ κατονομαζόμενα (αὐξήσις 42.98 τοῖς ο/ο),— ἐπὶ τῶν ψαθίνων χονδρῶν πέλων τῶν ἐργατῶν ἀπὸ 5 εἰς 10 λεπ. καθ' ἕκαστον (αὐξήσις 100 τοῖς ο/ο) κλπ.

Ἄλλ' ὅταν τὰ πρῶτα ἐφόδια τῆς ζωῆς τῶν πενεστέρων τάξεων τῆς κοινωνίας ἐπιβαρύνωνται ἐπὶ τοσοῦτον, δικαιοῦτα, νὰ ἐρωτησῆ τις τί συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἐφοδίων τῆς πολυτελοῦς ζωῆς; Ἡ τελωνιακὴ φορολογία τῶν μένει ὡς ἦτο καὶ πρὶν, ἐὰν τούναντίον σημαντικῶς δὲν ἠλκτώθη, ὡς π. χ. ἐπὶ τῶν

θηκῶν ἐκ πολυτίμων μετάλλων ἀπὸ 20 δρ. κατ' ὀκτῶν εἰς δρ. 10 (ἐλάττωσις 100 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τῶν βερνικωτῶν λουστρινίων καὶ δερμάτων καμῆλου ἀπὸ δρ. 4 κατ' ὀκτῶν εἰς δρ. 2.50 (ἐλάττωσις 60 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τῶν δερμάτων μοσχοποντικῶν καὶ ἐτέρων σπανίων ζώων ἀπὸ δρ. 6 εἰς δρ. 2.50 (ἐλάττωσις 140 τοῖς ο/ο), ἐπὶ τῶν μόσχων ἀπὸ δρ. 69 κατὰ κεφαλήν εἰς δρ. 19.50, κατὰ τὸν νόμον ἈΨΑ' λογιζομένου τοῦ βάρους τῶν μέχρι 50 ὀκ. πρὸς 39 λεπ. κατ' ὀκτῶν (ἐλάττωσις 263 τοῖς ο/ο) κλπ.

Β'. Κερῶται ὕλαι τῆς βιομηχανίας.—Μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς βιομηχανίας, ἐνδεικτικὴ εἶναι ἡ ἐπισκόπησις τῶν ἐξῆς: Ἀντὶ τῆς προτέρας ἀτελείας ἐπιβλήθη τέλος κατὰ μὲν τὴν πιλοπαίαν ἐπὶ τῶν πιλημάτων, τῶν ἐχόντων ἀνάγκην ἐργασίας καὶ ὕλικου ὅπως καταστῶσι μαλκοὶ πῆλοι ἀνδρῶν καὶ παιδῶν, δρ. 1.72 καθ' ἕκαστον, κατὰ δὲ τὴν μεταλλουργίαν ἐπὶ τοῦ σιδήρου 4 λεπ. κατ' ὀκτῶν, ἐπὶ τοῦ χάλυβος 12 λεπ., ἐπὶ τοῦ μολύβδου 10 λεπ., ἐπὶ τοῦ κασσιτέρου 20 λεπ., ἐπὶ τοῦ ψευδαργύρου (τσιγγου) 10 λεπ., ἐπὶ τοῦ χαλκῶν 40 λεπ., ἐπὶ τοῦ ὀρειχάλκου 30 λεπ., κατὰ δὲ τὴν ἀλιευτικὴν ἐπὶ τῶν δικτύων 2 λεπ., κατὰ δὲ τὴν κρηροποιίαν ἐπὶ τῶν ἐκ κανάβεως νημάτων τῆς 10 λεπ., κατὰ δὲ τὴν βαφικὴν ἐπὶ τοῦ λουλακίου δρ. 3, ἐπὶ τῶν λοιπῶν φυτικῶν βαφῶν λεπ. 10, κατὰ δὲ τὴν κρηροποιίαν ἐπὶ τῆς κηριζίνης, παρφίνης καὶ πάσης τεχνητῆς κηρώδους ὕλης ἀνεβιβάσθη τὸ τέλος ἀπὸ λεπ. 68 εἰς δρ. 1.15 κατ' ὀκτῶν (αὐξήσις 69.11 τοῖς ο/ο), κατὰ δὲ τὴν οἰνοποιίαν ἐπὶ τῶν ἀνευ μετάλλου συνήθων πομάτων ἀπὸ 10 λεπ. εἰς 20 κατ' ὀκτῶν (αὐξήσις 100 τοῖς ο/ο), κατὰ δὲ τὴν οἰκοδομικὴν ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀκατεργάτου οἰκοδομικῆς ξυλείας, κατὰ μέσον ἔρον, ἀπὸ λεπ. 2 εἰς 6 κατ' ὀκτῶν, ἧτοι ἐπὶ τῆς ἐξ ἐλάτης καὶ πεύκης εἰς δρ. 15.52, ἐπὶ τῆς ἐκ δρυός εἰς δρ. 24.15, ἐπὶ τῆς ἐκ καστανέας, πελέας καὶ ἄλλων δένδρων εἰς δρ. 21.85 κατὰ κυβικὸν μέτρον, ὑπολογιζόμενον εἰς βάρος 350 ὀκτῶν (αὐξήσις 200 τοῖς ο/ο), κατὰ δὲ τὴν ζακχαροπλαστικὴν ἐπὶ τῆς ἀκθαρτοῦ ζακχαρώς καὶ τοῦ ζωμοῦ τῶν γεωμήλων

ἀπὸ λεπ. 20 εἰς 86 κατ' ἄκρον (αὐξήσις 330 τοῖς ο/ο) κλπ.

Εἰς μάτην ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστῆμη διδάσκει τὴν ἀτέλειαν καὶ μόνον ἐν ἀνυπερβλήτῳ ἀνάγκῃ τὴν ἐλαφρὰν φορολογίαν τῶν πρώτων ἐφοδίων τῆς ζωῆς τῶν πενεστέρων τάξεων τῆς κοινωνίας καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν τῆς βιομηχανίας. Ἡ κυβερνώσα ἐμπειρικὴ ἔχει εἰς χεῖρας μίαν στερεότυπον συνταγὴν. Καθὼς ὁ ἰατρός τοῦ Βαλλαδουλιδῆ ἐθεράπευε πᾶσαν ἀσθένειαν διὰ τῆς φλεβοτομίας, οὕτω καὶ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος πᾶσαν στενοχωρίαν διὰ τῆς φορολογίας. Παραπονοῦνται οἱ πιλέμποροι κατὰ τῶν πιλοποιῶν; Ἐπιβαρύνει τὰ πιλήματα τούτων διὰ τέλους ἀνωτέρου τοῦ ἡμίσεος τῆς ἀξίας των. Παραπονοῦνται διὰ τοῦτο οἱ πιλοποιοί; Τοῖς ὑπόσχεται πρὸς ὀλίγων ἡμερῶν νὰ ἐπιβάλλῃ ὁμοιον τέλος εἰς τοὺς πιλεμπόρους! Ὑπὸ τοιαύτην διεύθυνσιν οὐδεμίαν ἀσφαλείαν εἰς τὰς περικρούσεις τῆς φορολογικῆς μηχανῆς. Μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, δὲν ὑπάρχει δι' αὐτὴν φραγμός. Ἀποδείξις ἀφ' ἑνὸς τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ΔΨΑ' νόμου, ὅπερ ἀφίνον εἰς τὸν πρωθυπουργὸν τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας τελωνιακῆς φορολογίας, κατὰ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἐμπόρευμα, ἀναγράφει ἐπιτήμως τὴν χρηματιστικὴν καλλιέργειαν τῶν κυβερνητικῶν μυστηρίων, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἄρθρον 3 τοῦ α' τοῦ νόμου, ὅπερ, ὀρίζον τὴν ὑπὸ τῆς τελωνιακῆς ἀρχῆς ἐπιθεσιν προσθέτου γνωρίσματος ἐπὶ ἐκάστου τῶν δερματίνων χειροκτιῶν, κηρύττει τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ λαθρεμπορίαν, ἐπιπέρουσαν τὰς νενομισμένας ποινάς, καὶ κερῆχει κατὰ συνέπειαν τὸ δικαίωμα εἰς χωροφύλακας καὶ ἀτυνομικοὺς κλητῆρας, νὰ ἐνεργῶσι σωματικὰς ἐρεῦνας ἐπὶ τῶν χειρῶν τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς δρόμους!

Γ'. **Γενικὴ ἔννοια τῶν ἀριθμῶν.**—Αἱ τῶν πρώτων ἐφοδίων τῆς ζωῆς καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν τῆς βιομηχανίας φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις, δι' ὅλης τῆς νευρικότητος τοῦ ἀλλεπαλλήλου αὐτῶν, χαρακτηρίζονται ὑπὸ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, τὸ ὅποιον φέρεται ὑπεράνω τῆς φορολογικῆς μηχανῆς: «οἱ ἔχοντες ὀλίγα φορολογοῦνται βαρύτερον τῶν ἔχόντων πολλά.» Εἶναι πλήρες πρόγραμμα πολιτικῆς ὀλιγαρχι-

κῆς, σύμφωνα καθ' ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις του, κατὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου. Θέλετε νὰ κρίνητε περὶ αὐτῆς ἐν τῇ γνησιωτέρᾳ ἐξελίξει τῆς; Σταματήσατε πρὸ τῶν πανταχόθεν συνωθουμένων ναυαγίων τῆς μέσης τάξεως, ἢ ὅποια ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μετατοπίζεται, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, πρὸς τὴν ταξιν τῆς ἐνδείας. Ἐὰν διατηρηθῇ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα ἐπὶ τινι ἔτι χρόνον, αἱ μικραὶ περιουσίαι θὰ ἐξαφανισθῶσιν ὑπὸ τὴν διττὴν ἐπιρροὴν ἀφ' ἑνὸς τῆς δηλητηριώδους πνοῆς τῆς φορολογίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ἀπορροφητικῆς συγκεντρώσεως τῶν περιουσιῶν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν πολλῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὀλίγων, διότι, καθὼς λέγει τὸ εὐαγγέλιον, «τῶ ἔχοντι δοθήσεται, τῶ δὲ μὴ ἔχοντι καὶ ὃ ἂν δοκεῖ ἔχειν ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.»

Ἡ ἀποδείξις τῆς ἀληθείας ταύτης δὲν ἔχει ἀνάγκην μεγάλων ἀγώνων. Ὅχι μόνον προκύπτει ἀπὸ τοῦ ὁσημέραι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐλαττωμένου ἐδάφους ἐνεργείας τῶν μικρῶν κτηματιῶν, τῶν μικρῶν ἐμπόρων, τῶν μικρῶν βιομηγάνων, καθὼς καὶ ἀπὸ τῶν συνεχῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ καταστροφῶν εἰς πτωχεύσεις καὶ αὐτοχειρίας, ἀλλ' εἶναι συνάμα καὶ πόρισμα τῆς μαθηματικῆς ἐννοίας τῶν πραγμάτων. Θέτατε ἀντιμέτωπα δύο ἐνιαύσια εἰσοδήματα, τὸ εἰσόδημα τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας καὶ τὸ εἰσόδημα τῆς πλουσίας οἰκογενείας. Ἐφ' ἐν τῇ ἐργατικῇ οἰκογενεῖᾳ ὁ ἀρχηγὸς τῆς μόλις πορίζεται τὰ πρὸς τὴν πενιχροτέραν ζωάρκειαν αὐτῆς ἀπαραιτήτως ἀνγκυαῖα, τὸ εἰσόδημα τῆς πλουσίας οἰκογενείας, οὐδόλως ἢ μηδαμινῶς θιγόμενον ὑπὸ τῆς φορολογίας, ἀφίνει τοιαῦτα μετὰ τὴν πλήρωσιν τῶν οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν περὶσεύματα, ὥστε τὸ ἄθροισμα αὐτῶν χρησιμεύει ὡς πνευματικὴ ἀντλία ἀπορροφήσεως τῶν κατατετραυματισμένων ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς στενοχωρίας λοιπῶν περιουσιῶν. Τὰ βιβλία τῶν ἐν Ἀθήναις μεταγράφων καὶ οἱ φάκελλοι τῶν πλειστηριασμῶν δύνανται νὰ δώσωσι ψηλαφητὰς τῶν συμβαινόντων ἀποδείξεις.

Ἴνα κρίνωμεν κατὰ πόσον ἡ ἐνεστῶσα φορολογία συντρίβει τὰς ἀσθενεῖς τοῦ λαοῦ ὑπάρξεις, ἀρκεῖ νὰ ὑπολογίσωμεν ἀφ' ἑ-

νός τὸ εἰσόδημα τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας, καὶ ἀφ' ἑτέρου μόνον τὸν φόρον, ὄνπερ αὕτη πληρῶνει διὰ τὰς εἰς ἄρτον καὶ κρέας καταναλώσεις τῆς. Ἐὰν ἀναβιβάζωμεν εἰς 200 τὰς ἐργασίμους ἡμέρας τοῦ ἐργάτου, ἀφαιρουμένων δηλαδὴ τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν ἐξ ἑτέρου λόγου ἀργιῶν του, τὸ κατὰ μέσον ἔρον ἐργατικὸν ἡμερομίσθιον 2 1/2 δρ. καθιστᾷ ἐνιαύσιον εἰσόδημα 500 δρ. περίπου. Καθὼς δὲ ἐξηκρίβωσεν ἐν Γαλλίᾳ τῷ 1872 ἡ καταστατική, ἡ κατὰ μέσον ἔρον ἐνιαυσία καταναλώσεις ἐκάστου, ἀμφοτέρων τῶν γενῶν καὶ πάσης ἡλικίας, ἀναβιβάζεται ἐπὶ ἄρτου μὲν εἰς χιλιόγραμμα 143.7, ἧτοι εἰς ὀκάδας 111 1/2, ἐπὶ κρέατος δὲ εἰς χιλιόγραμμα 59, ἧτοι ὀκάδας 46. Ἐπομένως περιλαμβάνουσα, κατὰ μέσον ἔρον, ἐκάστη οἰκογενεὶα πέντε μέλη, καταναλίσκει κατ' ἔτος εἰς ἄρτον μὲν ὄκ. 557 1/2, εἰς κρέας δὲ ὄκ. 230, καὶ φορολογεῖται, κατὰ τὰ εἰρημένα, τελωνιακῶς ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρτου τῆς (12 2/3 στατήρες ἀλεύρου πρὸς τέλος δρ. 5.52) διὰ δρ. 70, ἐπὶ δὲ τοῦ κρέατος τῆς (ὄκ. 230 πρὸς τέλος λεπ. 39) διὰ δρ. 89.70, ἧτοι τὸ ἔρον διὰ δρ. 159.70 κατ' ἔτος. Δύο λοιπὸν φόροι ἀπορροφῶσι τὸ τρίτον σχεδὸν τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἐργάτου. Τί μένει αὐτῷ, ὅπως, μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν λοιπῶν φόρων του, θρέψη, ἐνδύσῃ, κατοικήσῃ, καὶ ἐκπαιδεύσῃ τὴν οἰκογενεὶάν του; Ἐὰν ὑπολογίσωμεν τοῦτο εἰς δρ. 300, ἀναλογοῦσι, κατὰ μέσον ἔρον, πρὸς ἕκαστον μέλος τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας 16 λεπτὰ ἡμερησίως! Ἢ εἶπη τις: ἀκόμη δὲν ἔρθησεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ. Ἢ εἶπη. Βλέπω ὄλους τοὺς παράγοντας αὐτῆς, συναγωνιζομένους πρὸς τοιοῦτο τέλος. Δὲν εἶναι δὲ μακρὰν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν, συμπληρουμένης τῆς διαίτησεως τοῦ ἔθνους εἰς δύο ἀντιμέτωπα στρατόπεδα, τῶν πενήτων καὶ τῶν πλουσίων, τὰ θύματα τῆς μέσης τάξεως θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὁδηγοὶ τῶν δυστυχῶν τῆς τελευταίας.

Ὅταν οἱ συντάξαντες τὸ πολίτευμα ἐν ἄρθρῳ 3 τοῦ συντάγματος ἀνέγραφον τὴν θεμελιώδη ἀρχήν, ὅτι «οἱ Ἕλληνες συνεισφέρουσιν ἀδικριτίως εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῆς περιουσίας των», δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν τὸ πρόβλημα τῆς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν βαρυτέρας φορολογίας τῶν πνευστέρων τά-

ξεων τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Χειρατέρου εἶδους ἐκμετάλλευσις ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπάρξῃ. Δύναται νὰ ψηφίηται ὑπὸ τῶν τύπων, αἰωνίως ἕως ἡ οὐσία τοῦ δικαίου θὰ τὴν κρατῇ ὑπόδικον εἰς τὴν ἐκδίκησιν.

Βεβαίως οὐδεὶς ποτὲ ἀνελογίσθη κατάργησιν τῶν φόρων. Ἡμεῖς δικαιοσύνην αἰτοῦμεν καὶ ἀναλογικὴν πρὸς τὰς δυνάμεις ἐκάστου ἰσότητα. Ἄλλ' ὅταν ἐν φορολογικῶν σύστημα εἶναι τόσον ἄδικον, ὅταν ἀφαιρῇ τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἐνδύμα τοῦ πτωχοῦ, ἕκαστος δύναται νὰ ἐρωτήσῃ: εἶναι ἄρα γε τόσον ἀπαραίτητον σύστημα τοιοῦτο; Προτάσσονται συνήθως εἰς δικαιολογίαν του τὰ δάνεια τῆς ἐπικρατείας. Μήπως ὠφελήθησαν ἐξ αὐτῶν οἱ πτωχοὶ περισσότερον τῶν πλουσίων; Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω τὴν ἱστορίαν τῶν δανείων αὐτῶν, οὐδὲ τί ὑποκρύπτεται ὑπὸ τὴν γελοῦσαν μορφήν των. Ἡ διαχείρισις τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους φέρει εἰς τὸν νοῦν μου τὸν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789 γάλλον πρωθυπουργὸν Καλόνηκν, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Θιέρς ἐν τῇ ἱστορίᾳ του (σελ. 7) λέγει τὰ ἐξῆς: «Ὁ Καλόνηκς, πνευματώδης, ἐπιδεικτικὸς, γόνιμος εἰς ἐπινοήσεις, ὑπελόγιζεν ἐπὶ τῆς εὐφροσύνης του, ἐπὶ τῆς τύχης καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ παρεδίδοτο εἰς τὸ μέλλον μετὰ τῆς πλέον ἀλλοκότου ἀδιαφορίας. Εἶχε τὴν ιδέαν, ὅτι δὲν ἦτο ἀναγκαῖος ὁ ἐκ προκαταβολῆς θόρυβος καὶ ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ δεινοῦ ἔπρεπε νὰ γείνη τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἤθελον νὰ τὸ θεραπεύσωσιν. Ἐγοήτευσεν τὴν Αὐλὴν διὰ τῶν τρόπων του, τὴν ἠλκύσε διὰ τῆς προθυμίας του τὰ πάντα νὰ τῇ παραδώσῃ, ἐχορήγησεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς ὄλους στιγμάς τινας ἀνέσεως καὶ κατάρθωσεν, εἰς τὰ πλέον ἀπίσια προμηνύματα, νὰ διαδεχθῇ μία στιγμὴ εὐδαιμονίας καὶ τυφλῆς πεποιθήσεως. Τὸ μέλλον ἐν τούτοις ἐπλησίωζεν. Ἦτο ἀνάγκη νὰ ληφθῶσιν ἀποφασιστικὰ μέτρα. Ὁ λαὸς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ νέους φόρους...»

Εἰς τὸ ζήτημα τῶν δανείων τῆς ἐπικρατείας ἡ ὑπογραφή τοῦ ἔθνους ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν τοῦ ἔθνους. Τοῦτο ἀρκεῖ διὰ τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐὰν ἡ Ἑλλὰς πληρῶνη κατ' ἔτος διὰ τὰ δάνειά τῆς 43.6 ἑκατομμύρια δρ., τὸ Βέλγιον πληρῶνει 129.5 ἑκατομ. φρ. διὰ τὰ ἑαυτοῦ. Ἐν τούτοις δικαί-

ἐν Βελγίῳ μὲν εἰσάγονται ἀτελεῖς αἱ τροφαὶ τοῦ λαοῦ, βόες, βούβαλοι, ἀγελάδες καὶ λοιπὰ ζῶα, δημητριακοὶ καρποί, ἄλευρα, ὄσπρια, βούτυρον, ἰχθύς καὶ λοιπὰ τῆς τροφῆς στοιχεῖα, ἐν Ἑλλάδι δὲ ἐπιβαρύνονται πάντα ταῦτα διὰ βαρυτάτων τελωνιακῶν δασμῶν; Διατί ἐν Βελγίῳ μὲν τὰ ἀκατέργαστα μέταλλα καὶ ἐν γένει αἱ ἀκατέργαστοι πρῶται ὕλαι τῆς βιομηχανίας εἰσάγονται ἀτελεῖς, ἐν Ἑλλάδι δὲ ἀποτελοῦσι κλίμακα δυσανάθρατον τελωνιακῆς δασμολογίας; Διατί ἐν Βελγίῳ μὲν τὰ φάρμακα εἶναι ἀτελῆ, ἐν Ἑλλάδι δὲ πληρόνουσι 1—230 δρ. κατ' ὄκταν τέλος; Οὐδὲ οἱ ἀσθενεῖς λοιπὸν τοῦ πτωχοῦ λαοῦ εὐρίσκουσι πρὸ τῆς φορολογικῆς ἐκμεταλλεύσεως χάριν! Διατί ἐν Βελγίῳ μὲν, μεθ' ὅλην τὴν παρ' αὐτῶ ἔλλειψιν μεγάλης ἰδέας, τὰ ὄπλα παντὸς εἶδους εἰσάγονται ἀτελῆ, ἐν Ἑλλάδι δὲ, τῆς ὁποίας ἡ μεγάλη ἰδέα ἀποτελεῖ τὸ παρελθὸν ἄμα καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους, ὄπερ ἔδει νὰ εἶναι τὸ ὄπλοστάσιον τῆς Ἀνατολῆς, ὅλα τὰ ὄπλα μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ξιφῶν τῶν ἀξιωματικῶν πληρόνουσι 1 — 23 δρ. κατ' ὄκταν τέλος; Πόσα ἀποκαλύπτει ἡ δύναμις τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν πραγμάτων!

Ὅλιγον μέλλει μοι, πῶς κινουσι τὴν κεφαλὴν των οἱ κήρινοι πλαγγόνες τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τέχνη ἠδυνήθη νὰ δώσῃ αὐτοῖς καὶ φωνήν. Τί πρὸς τοῦτο; Ψυχὴ εἰς τὰ στήθη αὐτῶν δὲν κατοικεῖ. Ἡ Ἑλλὰς διοικεῖται μοιραίως. Τὸ φῶς λείπει ἐκ τοῦ μετώπου αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ἡ πολιτεία παραπαίει.

Μὲ ἐρωτᾶτε, ποῦ εἶναι τὸ ἰδανικόν; καὶ ἐγὼ σᾶς ἐρωτῶ, πρὸς ποῖον λαὸν θέλετε νὰ συγκριθῆτε; Ἀρὰ γε ἀρέσκει ὑμῖν ὁ Ἑλβετικός; Μετρήσατε τοὺς ἀνθρώπους του, μετρήσατε τὸ ἐμπόριόν του, μετρήσατε τοὺς δασμοὺς, τοὺς ὁποίους πληρώνει κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ (τῷ 1887). Οἱ ἀριθμοὶ του εἶναι λίαν συγκινητικοί. Συγκρίνατέ τους πρὸς τοὺς σχετικοὺς ἀριθμοὺς τῆς Ἑλλάδος (τῷ 1888). Τί ἐξάγετε;

Πληθυσμός	Εἰσαγωγή	Εἰσαγωγικὰ τέλη
Ἑλβετία 2. 9 ἑκατομ.	837,000,000 φρ.	21,254,643 φρ.
Ἑλλὰς 2. 1 "	109,149,182 δρ.	25,470,811 δρ.

Ἐξάγετε εἰς στρογγύλους ἀριθμοὺς, ὅτι ἐμπόριον 837 ἑκατομμυρίων πληρῶνει ἐν Ἑλβετίᾳ 21 ἑκατομμύρια, καὶ ἐμπόριον

109 ἑκατομμυρίων πληρῶνει ἐν Ἑλλάδι 25 ἑκατομμύρια! Δηλαδή τὸ τεσσαρακοστὸν (2 $\frac{1}{4}$ τοῖς ο/ο) πληρῶνει ἡ Ἑλβετία καὶ τὸ τέταρτον (25 τοῖς ο/ο) ἡ Ἑλλὰς! Πῶς σᾶς φαίνεται αὐτὸ τὸ ὑπεράνω πάσης ἀναλογίας δεκαπλάσιον τελωνιακῶν βάρους τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος; ... Καὶ ἔπειτα θέλετε νὰ ὀρθοποδήσητε!

Ἐὰν αἱ ἀντιθέσεις αὗται δὲν ἀρκοῦσιν ὑμῖν, περιττὰ εἶναι ἄλλα μέσα πρὸς ἐξήγησιν τοῦ στοχασμοῦ μου. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἀνάγκην εὐθηνῆς διοικήσεως, τὴν ὁποίαν μόνον τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἐπιγινώσκει. Μήπως θέλετε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, ἵνα πιστεύσητε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας; Ἄλλ' ἐνόμιζον, ὅτι οἰκεῖ αὐτῇ ἐν τῇ συνειδήσει σας, καὶ μάλιστα βλέπω, ὅτι σπασμωδικῶς κινεῖ τὸ βαλάντιόν σας.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΣ

Ἡ ἐργατικὴ ἱκανότης τῶν ἔθνῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑγιεινῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεώς των. Σῶμα ἐξησθενημένον ποῖαν δύναται νὰ περιέχῃ βιομηχανικὴν δραστηριότητα; Ὅσα καλλίτερον τρέφεται, ἐνδύεται, κατοικεῖ καὶ ἐν γένει δικιτᾶται λαὸς τις, τόσῳ εἶναι εὐρωστότερος καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς βιομηχανικοὺς ἀγῶνας προσηρμοσμένος. Εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ εὐθηνία τῆς ζωῆς (!) ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα τοῦ ἐθνολογικοῦ τοῦτου ζητήματος, διότι τὰ οἰκονομικὰ μέσα τῶν μεγάλων ἀριθμῶν τοῦ λαοῦ εἶναι πάντοτε περιορισμένα.

Χῶρις, ἐν αἷς τὸ ἐργατικὸν ἡμερομίσθιον εἶναι μηδαμινόν, δὲν δύνανται νὰ περιέχωσιν ἰσχυρωτέρους ἐργάτας τῶν χωρῶν, αἵτινες τοὺς πληρόνουσι καὶ τοὺς συντηροῦσι καλλίτερον. Ἡμερομίσθιος ἐργάτης τοῦ Μεκλεμβούργου, λέγει ὁ Roscher, τρώγει διπλάσιον ἡμερομισθίου ἐργάτου τῆς Θουριγκίας καὶ παρά-

(1) Ἡ οἰκονομικὴν ἐπιθεώρησιν φολ. 136 καὶ σελ. 150.

γει σχεδόν διπλάσιον αὐτοῦ. Πριονιστῆς ἐν Βερολίῳ παράγει τόσον εἰς 10 ἡμέρας ὅσον ὁμότεχνός του ἐν τῇ ἀνκτολικῇ Πρωσσίᾳ εἰς 27 ἡμέρας. Ὑπελογίσθη μεταξὺ Ἑλλήτου καὶ Γάλλου ἐργάτου, ὅτι, διὰ κλωστικῆς μηχανῆς ἐχούσης 800 ἀτράκτους, ἐνῶ ὁ πρῶτος παράγει 66 λίτρας νήματος τοῦ ἀριθ. 40, ὁ δεῦτερος παράγει μόνον 48.

Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία παρέχει μεγάλως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποκαλύψεις, διότι ὑποτιθεμένου, ὅτι παρὰ ταῖς διακρίσεις ἐπικρατείας ἰσχύουσιν αἱ αὐταί, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀπαλλαγὴ λόγῳ σωματικῆς ἀνικανότητος, δυνάμεθα ἐκ τῆς ἀναλογίας τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπαλλασσομένων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μὴ ἀπαλλασσομένων νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς ἐν γένει ἐργατικῆς δυνάμεως ἐκάστης ἐπικρατείας. Τοιοῦτοτρόπως ὑπελογίσθησαν αἱ λόγῳ σωματικῆς ἀνικανότητος ἀπαλλαγέντες ἐν Βαυαρίᾳ μὲν (1838—1851) εἰς 23.96 τοῖς ο]ο, ἐν Βυρτεμβέργῃ δὲ (1841—43) εἰς 52 τοῖς ο]ο, ἐν Σαξωνίᾳ δὲ (1826—1854) εἰς 70.3 τοῖς ο]ο, ἐν Γαλλίᾳ δὲ (1835—1840) εἰς 37.38 τοῖς ο]ο. Ἰδιαιτέρως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Αὐστρουγγαρίαν, παρατηρεῖ ὁ κ. Myrdaoz, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κρινομένων ὡς ἱκανῶν πρὸς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν στρατευσίμων τείνει, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, εἰς ἐλάττωσιν :

Ἔτος	ἱκανοὶ πρὸς στρατείαν	ἐπὶ 1000
1871	155,251	222
1872	152,119	214
1873	127,456	176
1874	110,700	152
1875	113,667	156
1876	111,580	199
1877	114,964	143
1878	121,638	145
1879	120,772	138
1880	111,791	130
1881	109,234	130
1882	107,728	130

Ἐσημειώθη ἰδιαιτέρως, ὅτι ἡ σωματικὴ ἰσχὺς τῶν ἀνθρώπων τῶν πόλεων εἶναι μειζων τῶν τῆς ἐξοχῆς. Οἱ ὑψηλότεροι καὶ εὐρωστότεροι στρατιῶται τῆς Αὐστρουγγαρίας κατάγονται ἐκ τῶν τριῶν μεγαλοπόλεων αὐτῆς, Βιέννης, Πέστης καὶ Πράγας. Ἐπὶ ἐναντίας οἱ στρατεύσιμοι τῶν πτωχοτέρων διαμερισμάτων εἶναι μικροσωμότεροι καὶ ἀσθενέστεροι.

Καθόλου εἰπεῖν, μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν καὶ ὑγιεινῶν ὄρων ἐκάστης περιφερείας ὑφίσταται στενώτατος σύνδεσμος, τοῦ ὁποίου αἱ συνέπειαι ἀναφκίνονται ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις τὰς κατοικεῖ. Αἱ ἀληθεῖς πρόοδοι τῶν κοινωνιῶν δὲν ἔχουσι τελειότερον τούτου μέτρον. Ἀνάγκη διαδόσεως τῶν ἐφοδίων τῆς ζωῆς διὰ τρόπου καθιστῶντος αὐτὴν εὐκόλον πρὸς ὄλους. Τί σημαίνουσιν ἐκατὸν ζῶντες ἐν τῇ ὀλιβιότητι, ὅταν μύρια στερεῶνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀπαραιτήτως ἀναγκαίου; Συγγρόνως ἀναφκίνεται ἡ ἐπιρροὴ τοῦ ἐλαττώματος, διότι καταστρέφει αὐτὴ πλείονος ἢ ἡ πείνα δυστυχεῖς. Ἡδύνατο μάλιστα νὰ προστεθῆ, ὅτι ἐν πολλοῖς ἡ ἔνδεια εἶναι μᾶλλον προϊόν ἠθικῶν ἀρωστιῶν τοῦ ἀνθρώπου. Παραλείπομεν τὴν σειρὰν τῶν παραβάσεων αὐτοῦ εἰς τοὺς νόμους τῆς ὑγιεινῆς, αἵτινες ἐπισύρουν ἀμέσως καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν τὴν τιμωρίαν. Ἡ κατάχρησις π. χ. τοῦ οἴνοπνεύματος δὲν εἰσάγει μόνον αὐτὸ εἰς τὸ αἴμα τοῦ καταχραστοῦ ὡς στοιχεῖον διαλυτικὸν καὶ αἴτιον ἐκλύσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων, ἀλλὰ μεταδίδει τὸ ἀποτέλεσμα καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους, ἵνα ὧσιν οὗτοι καχεκτικώτεροι τῶν ἀμαρτωλῶν γονέων των.

Ο ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ἐὰν ὑπάρχη σήμερον οἰκονομικὸν ζήτημα, ἐπὶ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου ἐγείρονται παρὰ τῶν ἐπιστημόνων πολλαὶ ἀμφισβητήσεις, τοῦτο εἶναι τὸ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ δὲν θέλομεν εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ φόρου τούτου γραφέντων, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ παραλείψωμεν τὴν σημείωσιν, ὅτι οἱ πατέρες τῆς ἐπιστήμης,

καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες τὰ ἔγνη αὐτῶν οἰκονομολόγοι οὐδέποτε ἀντεπεξῆλθον κατ' ἀρχὴν κατὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Θέλομεν ἐρευνῆσαι τὰ κρατοῦντα παρὰ τοῖς κράτεσιν ἐκείνοις, παρ' οἷς ἰσχύει ἡ φορολογία αὕτη καὶ εἴτα θὰ καταῆξωμεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἡμετέρας γνώμης ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ ἢ μὴ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φόρου καὶ παρ' ἡμῶν.

Ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἐτύγγανε γνωστὸς καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον παραδεχθῆ αὐτόν. Ὁ Σόλων τὴν τετραπλὴν τῶν πολιτῶν διαίρεσιν συνέθεσε μετὰ τῆς φορολογίας ταύτης. Εἰς τὸν Σόλωνα ἔτι ὀφείλεται ἡ ἐφεύρεσις τοῦ συστήματος τῆς ἀναλογικῆς ἅμα καὶ βαθμολογικῆς φορολογίας, καθ' ἣν ὁ φόρος οὐ μόνον ἀνάλογος τῆς περιουσίας ἦτο, ἀλλὰ καὶ βαθμηδὸν ἐπετείνετο, καθ' ὅσον ἡ περιουσία ἦτο μεγαλύτερη. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀμέσου ἐπὶ τῆς περιουσίας φόρου ἦτο συνηθεστάτη καὶ ἐκκονίζετο ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης τάξεως τῶν πολιτῶν εἰς 12 τοῖς ο]ο ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας τάξεως εἰς 10 τοῖς ο]ο, ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης εἰς 5 τοῖς ο]ο καὶ ἐπὶ τῆς τετάρτης εἰς 2 τοῖς ο]ο.

Οἱ φόροι κατ' ἐποχὰς ὑπὸ διάφορα ὀνόματα (1), ὅτε μὲν ἀπηυθύνοντο πρὸς τὴν τάξιν ταύτην τῶν πολιτῶν, ὅτε δὲ πρὸς ἐκείνην, καὶ ἄλλοτε μὲν προσέπιπτον ἐλαφρότερον, ἄλλοτε δὲ βαρύτερον. Ἐν γένει οἱ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἔτριπτον τὰ βάρη τῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν ἐκτός αὐτῆς, βαθμηδὸν δὲ ἐν τῇ κατωτέρᾳ περιόδῳ ἐθεωρήθη ὡς καταλληλοτέρα πρὸς φορολογίαν ὕλη τὸ εἰσόδημα. Οὕτως ἐν Ὀλλανδίᾳ ἐφηρμόσθη τὸ πρῶτον ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, κατὰ τὸν μεσαιῶνα, εἴτα δ' ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Βαυαρίᾳ καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἀγγλίᾳ, κατὰ τὸ 1798. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ, ἀπὸ τοῦ 1848 ἀποπειρῶνται νὰ

(1) Κατὰ τινὰ θεωρίαν, πάντες οἱ φόροι σήμερον θύνασκαι, ἐν δεδομένη ὑποθέσει, νὰ ἐκληρωθῶσι ἐκ τοῦ εἰσοδήματος, διὰ τὴν ἀπλούστατον λόγον ὅτι πληροῦνται ἐτησίως. Ἡ καινὴ ἕκτασις θύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς παρμύριστον ἐμπορικὸν καθήκονμα, ὅπερ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους συντάσσει τὸν ἰσολογισμόν του καὶ ἀποτίει τοὺς φόρους του.

εἰσαγάγωσιν αὐτόν, καὶ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη χρόνου οὐ σμικρὰ συζήτησις διεκρίθη μετὰ τῶν σπουδαιοτέρων οἰκονομολόγων, καθὼς καὶ ἐν ταῖς Βουλαῖς, ἐπὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ μετ' ἐπιτυχίας ἰσχύοντος ἤδη ἐν Πρωσσίᾳ φορολογικοῦ τούτου συστήματος. Ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ, μετὰ τῶν ἄλλων οἰκονομολογικῶν μέτρων, πρὸς ἄρσιν τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, σκέψις γίνεται πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ φόρου τούτου. Παραπλήσιαι συζητήσεις ἐγένοντο ἀκόμη ἐν Πορτογαλίᾳ καὶ ἐν ἄλλαις χώραις.

Ἐν Πρωσσίᾳ ὅμως καὶ Σαξωνίᾳ φαίνεται ἐπιτυχέστερον λειτουργῶν ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Ἐν ταῖς χώραις ταύταις οἱ περὶ τὴν στατιστικὴν ἀσχολούμενοι διήρσαν τοὺς ὑπηκόους, προκειμένου περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, εἰς ἕξ κατηγορίας. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ κατηγορίᾳ κατέταξαν ἐκείνους ὧν τὸ εἰσόδημα δὲν ὑπερβαίνει τὰ 420 μάρκ., ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ ἐκείνους ὧν τὸ εἰσόδημα ἀνέρχεται μέχρι 1650 μάρκ., ἐν τῇ τρίτῃ συμπεριέλαβον τοὺς ἔχοντας εἰσόδημα 4,800 μάρκ. καὶ οὕτω καθέξῃς μέχρι τῆς ἕκτης κατηγορίας, ἐν ἣ ὑπερβαίνει τὸ εἰσόδημα 84,000 μάρκ. ἦτοι 105,000 φρ. (1).

Τῆς διαίρεσεως δὲ ταύτης εἰς κατηγορίας εἰσοδημάτων λαμβανομένης ὑπ' ὄψει, εὗρον οἱ στατιστικοὶ ὅτι, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐπὶ συνόλου εἰσοδημάτων ἐν Πρωσσίᾳ ἀνερχομένου εἰς 8,765,000,000 μάρκ., ἦτοι 11,000,000,000 φρ. κατὰ προσέγγισιν, τὸ εἰσόδημα τῶν φορολογουμένων τῆς μὲν πρώτης κατηγορίας ἀναλόγει πρὸς 1,656,000,000 μάρκ. ἦτοι 18.90 τοῖς ο]ο ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἰδιωτικῶν εἰσοδημάτων τοῦ ἔθνους, τῆς δὲ δευτέρας κατηγορίας ἀναλόγει πρὸς 4,482,000,000 μάρκ., ἦτοι 51,15 τοῖς ο]ο. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐκ τῶν μικρῶν μόνον εἰσοδηματοῦχων, ἦτοι ἐκείνων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κατηγορίας, εἰσπραττόντο σχεδὸν τὰ $\frac{2}{3}$, ἦτοι 70.05 τοῖς ο]ο, τοῦ ἀποτιομένου ἐν γένει παρὰ τῶν πολιτῶν φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ ὅτι, ἐὰν αἱ κατώτα-

(1) Ἰστολογοῦσιν, ὅτι μόλις 735 ἄνθρωποι ὑπάγονται ἐν Πρωσσίᾳ εἰς τὴν ἕκτην ταύτην κατηγορίαν.

ται αὐτοὶ κλάσεις ἔμμενον ἐλεύθεροι ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, αἱ ἐξ αὐτοῦ ἐν συνόλῳ εἰσπράξεις θὰ ἀνῆρχοντο μόνις εἰς 30 τοῖς ο|ο (1).

Τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν ἐμνημονεύσαμεν ἐπίτηδες, ὅπως καταστήσωμεν δῆλον, ὅτι σπουδαίως περιορίζεται ἡ ἐν γένει φορολογίσιμος ὕλη ἐφ' ὅσον ἀνέρχεται τις τὴν κλίμακα τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων καὶ εἰς τὸ ὑψηλότερον μόνον αὐτῆς μέρος σταματᾷ. Ἐκ τούτων δὲ ἐξάγεται ὡσαύτως ἡ οἰκονομικὴ ἀλήθεια, καθ' ἣν ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος θεωρεῖται οὐτοπία, ἐνύσφ δὲν κατέρχεται ὁ νομοθέτης καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κατώτερα τῆς κοινωνίας στρώματα, ὅπως φορολογήσῃ καὶ ταῦτα κατὰ τι μέτρον. Ὡστε ἡ ἐπιτυχία τοῦ φορολογικοῦ τούτου συστήματος ἐν Πρωσσίᾳ καὶ Σαξωνίᾳ δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ μοναδικῶς εἰς τὴν καλὴν διοίκησιν τῆς χώρας, ἥτις ἔχει ἐκεῖ πραγματικῶς ἐπαχρυνότερον ἢ ἀλλαχοῦ τὸ ὄμμα, εἶναι ἐπιτακτικὴ καὶ ὅλως ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἀνεξάρτητος, ἐξ οὗ ἡ λειτουργία τοῦ φόρου καθίσταται εὐχερεστέρα, ἀλλὰ δέον νὰ συσχετισθῇ ἡ ἐν λόγῳ φορολογικὴ ἐπιτυχία καὶ μετὰ τῆς ἐπιπτώσεως τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς πεναστέρας τῶν πολιτῶν τάξεως, δι' ἣς τὰ τῶν εἰσπράξεων ἀποτελέσματα ἀποβαίνουν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σημαντικά.

Μετὰ τὴν Πρωσσίαν καὶ Σαξωνίαν ἀναφέρομεν τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος (income-tax) λειτουργεῖ σχεδὸν ἀπροσκόπτως ἀπὸ τοῦ 1798. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1692 ὑπῆρχεν ὁ φόρος ἐπὶ τῶν γαιῶν (land-tax), ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος (income-tax), συστηματοποιηθέντος ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ 1803. Κατὰ τὸν νόμον τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους, οἱ φορολογούμενοι διηρέθησαν εἰς πέντε κλάσεις, ἀλλ' ἡ διαίρεσις αὕτη δὲν ἐγένετο ἀνκλόγως τοῦ ποσοῦ τοῦ εἰσοδήματος τῶν φορολογουμένων, ὡς συμβαίνει ἐν Πρωσσίᾳ, ἀλλ' ἐσυσχετίσθη μὲ τὸ ποῖόν τῆς περιουσίας ἐκάστου φορολογουμένου. Οὕτω

(2) *Tr. de Barieu* Ἐγχειρίδιον περὶ φόρων.

δὲ, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ κλάσει περιελήφθησαν αἱ γαῖαι, αἱ κληρονομίαι καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ἀκίνητα καὶ ἐφορολογήθησαν κατὰ λόγον 7 ὀβολῶν (pences) ἐπὶ εἰσοδήματος ἀρχομένου τὸ ποσὸν μιᾶς λίρας στερλ. (25 στερλ.) ἦτοι 2.92 τοῖς ο|ο· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ὑπήχθησαν ὁμοίως τὰ αὐτὰ, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ κλάσει, ἀκίνητα καὶ ἐφορολογήθησαν κατὰ τὸ ἥμισυ, ἦτοι κατὰ λόγον 3 1/2 ὀβολῶν, ἐπὶ εἰσοδήματος ἀνερχομένου εἰς τὸ ποσὸν μιᾶς λίρας, ἦτοι 1.46 τοῖς ο|ο, ὅταν ταῦτα δὲν ἔμμενον ὑπὸ τὴν ἡμεσον ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἀλλ' ἐμισθοῦντο· ἐν τῇ τρίτῃ κλάσει συνεκεντρώθησαν αἱ συντάξεις, τὰ ἐκ χρεωγράφων εἰσοδήματα, τὰ ἐξ ἐταιριῶν μερίσματα κλπ. ὁμοίου εἶδους εἰσοδήματα, φορολογηθέντα κατὰ λόγον 7 1/2 ὀβολῶν ἀνὰ πᾶσαν λίραν, ἦτοι 2.92 τοῖς ο|ο· ἐν τῇ τετάρτῃ ἐναγράφησαν πάντα τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ εἰσοδήματα καὶ πάντες οἱ μισθοὶ καὶ ἐφορολογήθησαν ὡσαύτως κατὰ λόγον 7 ὀβολῶν ἐπὶ εἰσοδήματος ἐκάστης λίρας ἦτοι 2.92 τοῖς ο|ο· τέλος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ τελευταίᾳ κλάσει ἐτάχθησαν οἱ μισθοὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ἐφορολογήθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον, ἦτοι 2.92 τοῖς ο|ο.

Ὡς εὐκόλως δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ, τὸ ἀγγλικὸν σύστημα φαίνεται ἀπλοῦστερον καὶ μεθοδικώτερον. Ἡ τοῦ φόρου ἐπίπτωσης κανονίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δηλώσεων τῶν φορολογουμένων πρὸς τὸν ἀρμόδιον ὑπάλληλον (assessor), τὸν προσδιορισμένον νὰ δέχεται ταύτας ἐν ἐκάστῃ ἐνορίᾳ. Ὁ ὑπάλληλος οὗτος εἶναι ἐπιφορτισμένος νὰ καλῇ τοὺς ἐνορίτας, ὅπως προδῶσιν ἐνόρκως καὶ εὐσυνειδήτως εἰς λεπτομερεῖς δηλώσεις περὶ τοῦ ἀκριβοῦς εἰσοδήματος αὐτῶν, προσδιοριζομένου ἐξ ἀνκλόγιας πρὸς τὰ τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν. Οἱ μὴ προσερχόμενοι ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσκλήσεως πρὸς δῆλωσιν τιμωροῦνται διὰ προστίμου 20 λιρῶν, ἀνερχομένου ἐν εἰδικαῖς περιστάσεσι καὶ εἰς τὸ τετραπλάσιον.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις τὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, τὰ ἰσχύοντα ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ φόρος οὗτος δύναται τις ἀφόδως νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἐπέτυχεν ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, καὶ τοῦτο διότι ἐπὶ μακρὸν λειτουργεῖ χρόνον, ἀναπλασθεὶς μετὰ τῶν ἔξεων τοῦ

λαού. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ συμβαίνει ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἀπ' αὐτῆς τῆς συστηματοποιήσεως τοῦ φόρου τούτου ὑπὸ τοῦ μεγάλου τῆς Ἀγγλίας πολιτικοῦ ἀνδρός, τοῦ Pitt, τὸ νὰ προσέρχονται δηλαδὴ αὐθιγμῆτως οἱ φορολογούμενοι καὶ νὰ δηλώσῃ τῷ ἀρμοδίῳ ὑπαλλήλῳ τὰς ἀξιομειώσεις τοῦ εἰσοδήματος αὐτῶν, εἶναι γεγονός· παραδειγματικὸν καὶ ἀξιοθαύμαστον, μνηστεύον τὸν πρὸς τοὺς νόμους σεβασμὸν τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ καὶ ἐν γένει τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Μῆλα ταῦτα ἡ ἐντελεστικότητα ἐν Ἀγγλίᾳ λειτουργία τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος δὲν κατόρθωσεν, ὅπως καὶ ἐκ τοῦ φόρου εἰσπραξίς ὑπερβῶσι ποτὲ τὰ 400,000,000 φρ. ἐνῶ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ βρετανικοῦ κράτους ἀνέρχεται εἰς 2,500,000,000 φρ. Τοῦτο συμβαίνει, διότι ὁ φόρος οὗτος δὲν θεωρεῖται ἐκεῖ ὡς ἀποκλειστικῶς ἐνιαῖος φόρος, ἀλλὰ χρησιμεύει ὡς συμπληρωματικὸς τῶν λοιπῶν καὶ ἀναγκαστὴ πρὸς κατάρτησιν ἄλλων τινῶν ἐμμέσων φόρων, λίαν καταθλιπτικῶν διὰ τὰς ἐνδεεστέρους πρὸ πάντων κλάσεις.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ μηχανισμὸς τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ὁ μετ' ἐπιτυχίας ἐν Πρωσίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐφαρμοσθεῖς. Πάντα τὰ λοιπὰ κράτη, ἅτινα παρεδέχθησαν τὸ σύστημα τοῦτο τῆς φορολογίας, ἐβασίσθησαν ἐπὶ τῶν παραδεδομένων καὶ λειτουργούντων ἐν ταῖς διαί ταύταις χώραις, ἀφοῦ ἐτροποποίησαν ταῦτα ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ αὐτῶν καὶ τῶν ἀναγκῶν του. Ἐὰν εἰς τινὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη δὲν εἰσῆχθη εἰσέτι ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ τοιαύτη φορολογία θεωρεῖται ἐπαχθεστάτη καὶ ἀνεφάρμοστος, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον ἀποτέλεσμα τῶν πολλῶν κρίσεων καὶ ἐπικρίσεων, ὧν ὁ φόρος οὗτος ἐγένετο κατὰ καιροὺς τὸ ἀντικείμενον. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι βεβαίωτον, ὅτι αἱ ἐπικρίσεις αὐτῆς ἠγέρθησαν κυρίως ἐκ τῶν διαφορῶν μορφῶν, ὑπ' αἷς ἐπιχρυσιάζετο ἐκαστοτὲ ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἐνώπιον τῶν νομοθετικῶν σωμάτων τῶν διαφορῶν κρατῶν, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν αὐτῶν αὐτοῦ τοῦ φόρου ἢ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ ἀποτελεσμάτων. Προκειμένου δὲ ὅπως ἕκαστος πολίτης συνεισφέρει τὴν ὑποχρεωτικῶς καὶ ὀρισμένως πρὸς ὑποβάσταξιν τῶν δημο-

σίων βαρῶν, ἀναλόγως τῶν δυνάμεών του, ἦτοι τῶν χρηματικῶν αὐτοῦ μέσων, δὲν βλέπομεν τί μᾶλλον κωλύει νὰ δεχθῶμεν ἀβασανίστως ὡς λίαν λογικόν, ἵνα ἕκαστος φορολογούμενος ζητῇ νὰ προσφέρει τὴν συνεισφορὰν του ταύτην μᾶλλον ἀμέσως διὰ τινος ἐνιαίου φόρου, παρὰ ἐμμέσως διὰ τῶν πολλῶν συστημάτων, ἅτινα καὶ καταθλιπτικὰ καὶ πολυδάπανα θεωροῦνται. Τοὺς ἐνιαίους ἄλλως τε φόρους τούτους οἱ πλεῖστοι τῶν πικτέρων τῆς ἐπιστήμης παρεδέχθησαν ὡς τοὺς μᾶλλον προσφόρους διὰ τὴν ἀναλόγως τῶν χρηματικῶν δυνάμεων τῶν πολιτῶν φορολογίαν καὶ διὰ τὴν σχεδὸν ἀνέξοδον εἰσπραξίν. Ἐὰν δὲ τινες κατέκρινον αὐτούς, τὸ ἐπραξαν ἔχοντας ὑπ' ὄψει τὴν δυσκολίαν, μεθ' ἧς δύνανται νὰ λειτουργήσωσιν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς καὶ ὁ Στούαρτ Μιλλ εἶλεγε: «προτιμῶ ἀπέναντι πάντων τῶν φόρων τὸν ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἀλλ' ἀποτροπιάζομαι τὰς δυσκολίας τῆς βεβαιώσεως τῶν πραγματικῶν εἰσοδημάτων τῶν φορολογουμένων».

Αἱ δυσχέρειαι ὅμως αὗται, ὡς συγγραφεῖς τινες παρατηροῦσι, μόνον εἰς λαοὺς διοικηθέντας ἐπὶ ὀλόκληρον σειρὰν ἐτῶν ὑπὸ διεφθαρμένων κυβερνήσεων ἀπαντῶνται. Οἱ λαοὶ οὗτοι τιμὴν τῶν θεωρουσῶν συνήθως τὴν ἀπάτην καὶ τὴν κλοπὴν τῶν δημοσίων, διὰ παντὸς δὲ προσπαθοῦσι τρόπου νὰ ἀποφεύγῃ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀμέσων φόρων, ἐνῶ τοὺς ἐμμέσους, δι' ἀπατηλῶν σχεδῶν μέσων φορολογούντας τοὺς ἀπλουστέρους, ἀποτίουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προθύμως. Ὡστε ἀφόβως δύνανται νὰ δι'εχυρισθῇ περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ὅτι ἐφευρέθη διὰ τοὺς μᾶλλον πεπολιτισμένους, τιμίους καὶ πεφωτισμένους λαοὺς, παρ' οἷς πρὸς δὲν εἶναι μόνον ἡ ἐκτέλεσις δημοσίων τινῶν ἔργων, οὔτε ἡ κατασκευὴ τῶν γνωστῆς ταχύτητος καὶ στερεότητος στενῶν αἰδηραδρόμων, καὶ ἡ ἀνέγερσις ὀλομαρμάρων ἐν ταῖς πρωτεύουσιν μεγάλων κτλ., ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ ἡ ἠθικοποίησις τοῦ λαοῦ καὶ ὁ πρὸς τοὺς κειμένους νόμους σεβασμὸς καὶ τέλος ἡ κατανόησις τῶν καθηκόντων ἐκαστοῦ μέλους τῆς πολιτείας.

Παρ' ἡμῖν δυστυχῶς, ὑπ' ἧν κατάστασιν διατελεῖ σήμερον ὁ τόπος, ἡ εἰσκαγωγή τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος δὲν ἴα

ἐπέφερε βεβαίως τοὺς ἀναμενομένους ἀγλαοὺς καρπούς. Οὐχ' ἦττον νομίζομεν, ὅτι ἡ παραδοχὴ τοῦ φορολογικοῦ τούτου συστήματος θὰ ἐγένετο οὐκ' ὀλίγων οἰκονομικῶν ὠφελειῶν διὰ τοὺς προϋπολογισμοὺς ἡμῶν πρόξενος, διότι καὶ μέρος — ἔστω καὶ ἑλάχιστον — τῶν ἐθνικῶν δανείων ἠδυνάμεθα διὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος νὰ ἐξορλήσωμεν καὶ τὸ κυριώτερον πολλὰς ἐξείς βαθμίδων καὶ κατ' ὀλίγον νὰ μεταβάλωμεν. Μεταξὺ μάλιστα τῶν κοινωνικῶν τοῦ τόπου νόσων ὑπάρχει καὶ μία, ἣς τὴν σοβαρότητα πάντες καλῶς γνωρίζουσιν. Ἡ μανία δηλαδή τῶν ψευδῶν μεγαλειῶν, τοῦ ἀνυπάρκτου πλούτου, τῶν ματαίων ἐπιδείξεων κλπ. κυριεῖται πάντων σχεδὸν τὰς κεφαλὰς. Ἄλλ' ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος θὰ σώσῃ πολλοὺς ἀσθενεῖς τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν τυγχάνουσιν ἐκτεθειμένοι, διότι ἡ φορολογία τῶν πρὸς ἡμῖν *φαινομενικῶν* εἰσοδημάτων, θὰ μετατρέψῃ ταῦτα, ὡσεὶ διὰ μαγικῆς ράβδου, εἰς *πραγματικά*, καὶ οὕτω πολλὰ τῶν περιττῶν δαπανῶν θὰ μετριασθῶσιν ἐν τῇ ἐξ αὐτῶν πασχούσῃ κοινωνίᾳ.

Ἡ ἐπιστήμη ἀκόμη παραδέχεται, ὅτι τὰ κράτη ἐκεῖνα, ἃ τινὰ ἄρχονται ἐξορλοῦντα τὰ χρέη των, ἐν οἷς ἡ πίστις ἐδραιοῦται καὶ πρὸς τοῖς ὁποίοις ὁ πολιτισμὸς ὁσημέραι κατακτᾷ νέας ἐκτάσεις, οὐδέποτε νὰ μὴ παραβλέπωσι τὰ ἐκ τῶν ἐνικαίων φόρων προερχόμενα ἀγαθὰ, ἀλλὰ, δικτηροῦντα τὰς ἐκ τῶν ταλεγράφων, ταχυδρομείων καὶ ἄλλων τινῶν ἠθικῶν καλουμένων φόρων ὠφελείας, νὰ προτιμῶσι τὴν παραδοχὴν τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, τῆς μοναδικῆς ταύτης φορολογίας, ἣτις στηρίζεται ἐπὶ τῆς λογικῆς, τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαίου.

E. ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ

ΤΕΛΩΝΙΑΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ Τῷ 1888

Ἐν τῷ ἡγουμένῳ φυλλαδίῳ τῆς «Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως» ἐπραγματεύθημεν περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1887 εἰς τὸ ἔτος 1888 καταπτώσεως τῆς εἰσγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς

Ἑλλάδος κατὰ δρ. **29,698,889**. Ὀνομάσαμεν τὴν κατάπτωσιν ταύτην «ἐθνικὸν πρόστιμον», καὶ τοιοῦτο εἶναι. Ἀρεθὲν τὸ ἔθνος εἰς τὴν διέπυσαν τὰς τύχας του φορολογικὴν πολιτικὴν ἐτιμωρήθη διὰ τῶν συνεπειῶν τῆς. Ἰσοῦ ποῖαν αὐταί, κατὰ τοὺς δημοσιευθέντας πρὸ ὀλίγου ἐπισήμους πίνακας, ἐξήσηκισαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν τελωνιακῶν κατὰ τὸ ἔτος 1888 εἰσπράξεων:

Ἀπὸ προϋπολογισθέντων τελῶν εἰσαγωγῆς δρ. 27,370,000, εἰσπράχθησαν μόνον 25,472,810 (ἐλάττωσις 1,897,190 δραχ.), ἀπὸ προϋπολογισθέντων τελῶν ἐξαγωγῆς δρ. 2,024,000, εἰσπράχθησαν μόνον 1,981,839 (ἐλάττωσις 42,160 δραχ.), ἀπὸ προϋπολογισθέντων δικαιωμάτων διαμετακομισεως δρ. 180,000 εἰσπράχθησαν 113,392 (ἐλάττωσις 66,608 δρ.), ἀπὸ προϋπολογισθέντων ἐκ τελωνιακῶν ποινῶν κλπ. δρ. 280,000 εἰσπράχθησαν μόνον 152,186 (ἐλάττωσις 127,814 δρ.), ἀπὸ προϋπολογισθέντων δικαιωμάτων ὑγειονομικῶν κλπ. δρ. 50,000 εἰσπράχθησαν 31,214 (ἐλάττωσις 18,796 δρ.). Ἐπὶ τοῦ ὅλου τῶν ἀνωτέρω ἐσόδων ἀπὸ προϋπολογισθέντων 29,904,000 δρ. εἰσπράχθησαν μόνον 27,751,441 ἤτοι ἐπὶ ἑλαττον δρ. **2,152,559**. Ὅσον ἀρροξ τοὺς ἐν τοῖς τελωνείοις εἰσπραττομένους ἐγγεῖους φόρους, ἀντὶ προϋπολογισθέντων 4,775,100 δρ. εἰσπράχθησαν 5,345,462 ἤτοι ἐπὶ πλέον δρ. 570,362. Τὸ πλεῖνασμα τοῦτο δὲν ἀνήκει κυρίως εἰς τὸν κλάδον τῶν τελωνιακῶν, ὅστις ἀπλῶς δανείζει τὰς εὐκολίας του εἰς τὸν κλάδον τῆς ἐγγείου φορολογίας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀραιρευθῇ τὸ ἀπὸ τῶν ἐγγείων φόρων πλεῖνασμα ἐκ τῶν ἐκτεθέντων τελωνιακῶν ἐλλειμμάτων, πάλιν ἡ ἐλάττωσις τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων κατὰ τὸ ἔτος 1888 ἀναβαίνει εἰς **2,382,196** δρ.

Σχετικῶς πρὸς τὰς τελωνιακὰς ἐν γένει εἰσπράξεις τοῦ 1887, αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις τοῦ 1888 παριστῶσι τὰς ἐξῆς ἐλαττώσεις. Τὰ τέλη τῆς εἰσγωγῆς ἀπὸ 26,675,360 δρ. τῷ 1887 κατέπεσαν εἰς 25,472,810 τῷ 1888 (ἐλάττωσις 1,202,552 δρ.), τὰ τέλη τῆς ἐξαγωγῆς ἀπὸ 2,436,785 δρ. τῷ 1887 κατέπεσαν εἰς 1,981,839 τῷ 1888 (ἐλάτ-

τωσις 454,946 δρ.), τὰ δικιωμάτα διαμετακομίσεως ἀπὸ 121,176 δρ. τῷ 1887 κατέπεσαν εἰς 113,391 τῷ 1888 (ἐλάττωσις 7,785 δρ.), τὰ ἀπὸ τελωνιακῶν ποινῶν κλπ. ἀπὸ 161,987 δρ. τῷ 1887 κατέπεσαν εἰς 152,186 τῷ 1888 (ἐλάττωσις 9,801 δρ.), τὰ ἀπὸ δικιωμάτων ὑγειονομικῶν κλπ. ἀπὸ 117,714 δρ. τῷ 1887 κατέπεσαν εἰς 31,213 τῷ 1888 (ἐλάττωσις 86,5000 δρ.). Ἐπὶ τοῦ ὄλου τῶν ἀνωτέρω ἐσόδων ἀπὸ 29,513,027 δρ. τῷ 1887 κατέπεσαν ταῦτα εἰς 27,751,441 τῷ 1888, ἤτοι ἐπὶ ἐλαττοῦ 1,761,586 δρ. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐν τοῖς τελωνεῖσι εἰσπραττομένους ἐγγεῖους φόρους ἀντὶ 4,968,230 δρ. τῷ 1887 εἰσπράχθησαν 5,345,462 τῷ 1888 ἤτοι ἐπὶ πλεόν 377,231 δρ. ὅπερ, ἀφαιρούμενον ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐλλειμμάτων, περιορίζει τοῦτο εἰς 1,384,354 δρ. κατὰ τὸ ἔτος 1888.

Ἐὰν ἐπισκοπήσωμεν τὴν κίνησιν τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων τῆς εἰσάγωγῆς, δύναται αὕτη νὰ διακριθῇ εἰς δύο κατηγορίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν περιλαμβάνει τὰ ἐμπορεύματα τὰ παριστῶντα αὐξήσιν, ἡ δὲ τὰ παριστῶντα ἐλάττωσιν, παρεσκευασμένων τῶν μικροτέρων τῆς χιλιάδος ποσῶν.

Α'.— Ὑφάσματα 5,911 χιλ. δρ. τῷ 1887 καὶ 6,334 χιλ. τῷ 1888, ζάχαρις 3,996 χιλ. τῷ 87 καὶ 4,465 χιλ. τῷ 88, οἰκοδομικὴ ξυλεία 1,073 χιλ. τῷ 87 καὶ 1,217 χιλ. τῷ 88, κερφές 942 χιλ. τῷ 87 καὶ 1,015 χιλ. τῷ 88, ἰχθῦς παρεσκευασμένοι 845 χιλ. τῷ 87 καὶ 1,007 χιλ. τῷ 88, νήματα καὶ κλωστοὶ 344 χιλ. τῷ 87 καὶ 526 χιλ. τῷ 88, σκεύη ἐκ γῆς καὶ ὕαλου 324 χιλ. τῷ 87 καὶ 409 χιλ. τῷ 88, δέρματα καὶ ὅσα κατεργασμένα 244 χιλ. τῷ 87 καὶ 331 χιλ. τῷ 88, δέρματα ἀκατέργαστα 148 χιλ. τῷ 87 καὶ 259 χιλ. τῷ 88, κηροὶ 204 χιλ. τῷ 87 καὶ 225 χιλ. τῷ 88, χημικὰ προϊόντα 170 χιλ. τῷ 87 καὶ 194 χιλ. τῷ 88, σχοινία 125 χιλ. τῷ 87 καὶ 191 χιλ. τῷ 88, πνευματώδη ποτὰ 109 χιλ. τῷ 87 καὶ 180 χιλ. τῷ 88, φαρμακευτικὰ εἶδη 31 χιλ. τῷ 87 καὶ 93 χιλ. τῷ 88, ἔλαια 40 χιλ. τῷ 87 καὶ 65 χιλ. τῷ 88.

Β'.— Δημητριακοὶ κερφοὶ 4,210 χιλ. δρ. τῷ 87 καὶ 3,105

χιλ. τῷ 88, μέταλλα κατεργασμένα 904 χιλ. τῷ 87 καὶ 816 χιλ. τῷ 88, ζῶα 1,220 χιλ. τῷ 87 καὶ 692 χιλ. τῷ 88, ἐρύζιον 684 χιλ. τῷ 87 καὶ 673 χιλ. τῷ 88, χάρτης 643 χιλ. τῷ 87 καὶ 361 χιλ. τῷ 88, εἶδη πολυτελείας 830 χιλ. τῷ 87 καὶ 321 χιλ. τῷ 88, μέταλλα ἀκατέργαστα 859 χιλ. τῷ 87 καὶ 264 χιλ. τῷ 88, πῖλοι 492 χιλ. τῷ 87 καὶ 238 χιλ. τῷ 88, χαβίριον 170 χιλ. τῷ 87 καὶ 156 χιλ. τῷ 88, ἐπιπλα 177 χιλ. τῷ 87 καὶ 148 χιλ. τῷ 88, διάφορα ἀποικιακὰ 123 χιλ. τῷ 87 καὶ 92 χιλ. τῷ 88, τυροὶ 238 χιλ. τῷ 87 καὶ 92 χιλ. τῷ 88, βούτυρον 116 χιλ. τῷ 87 καὶ 87 χιλ. τῷ 88, ἀκατέργαστα δασικὰ προϊόντα 204 χιλ. τῷ 87 καὶ 72 χιλ. τῷ 88, τάπητες 71 χιλ. τῷ 87 καὶ 69 χιλ. τῷ 88, ξυλεία βικρελοποιίας 90 χιλ. τῷ 87 καὶ 69 χιλ. τῷ 88, ἀρώματα καὶ σώπωνες 106 χιλ. τῷ 87 καὶ 65 χιλ. τῷ 88, λάμπαι καὶ πολύρωτα 73 χιλ. τῷ 87 καὶ 61 χιλ. τῷ 88, κόλλαι 63 χιλ. τῷ 87 καὶ 50 χιλ. τῷ 88, ἀλεξήλικα 47 χιλ. τῷ 87 καὶ 47 χιλ. τῷ 88, διάφορα 2,186 χιλ. τῷ 87 καὶ 1,142 χιλ. τῷ 88.

Αἱ ἀπὸ τῆς ἐξαγωγῆς τελωνιακαὶ εἰσπράξεις παριστῶσι αὐξήσιν μὲν ἐπὶ τῆς σταφίδος 5,419 χιλ. δρ. τῷ 87 καὶ 5,807 χιλ. τῷ 88, ἐπὶ τῶν σύκων 352 χιλ. τῷ 87 καὶ 402 χιλ. τῷ 88, ἐπὶ τῶν βελάνων 176 χιλ. τῷ 87 καὶ 240 χιλ. τῷ 88, ἐλάττωσιν δὲ ἐπὶ τῶν εἰνῶν 330 χιλ. τῷ 87 καὶ 322 χιλ. τῷ 88, ἐπὶ τῶν ἐλαιολάδων 694 χιλ. τῷ 87 καὶ 251 χιλ. τῷ 88, ἐπὶ τοῦ κηροῦ 254 χιλ. τῷ 87 καὶ 224 χιλ. τῷ 88, ἐπὶ τῶν διαφόρων 176 χιλ. τῷ 87 καὶ 78 χιλ. τῷ 88.

Ὅσον ἀφορᾷ ἐν γένει τὴν κατὰ τὰς εἰσπράξεις τοῦ 1888 σχετικὴν σπουδαιότητα τῶν διαφόρων τελωνεῖων τοῦ κράτους, δύναται ταῦτα νὰ διακριθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας. α') Ἄνω μὲν τοῦ ἑκατομμυρίου εἰσπράξαν τὰ ἐξῆς τελωνεῖα : Πειραιῶς 8,752,168 δραχ., Πατρῶν 6,243,919, Σύρου 3,943,169, Κηλκωῶν 2,205,450, Κατακόλου 1,806,107, Κερκύρας 1,758,692, Ζακύνθου 1,693,013, Κεφαλληνίας 1,643,738, Βόλου 1,428,487. β') Ἄνω δὲ τοῦ 1/10 ἑκα-

τομμυρίου εισέπραξαν τὰ ἐξῆς τελωνεῖα : Ἀθηνῶν 792,484 δραχ., Ναυπλίου 456,818, Λευκάδος 456,587, Μεσολογίου 370,056, Γυθείου 215,545, Λαμίας 183,502, Βονιτζίης 181,881, Χαλκίδος 144,647, Λαυρίου 129,010, Γαλαξειδίου 121,167. γ') Τὰ λοιπὰ τελωνεῖα εισέπραξαν ἑκαστον ὀλιγώτερον τῶν 100 χιλ. δρ., ἦτοι Ἀστακοῦ 89,347, Ἰθάκης 87,253, Τήνου 85,444, Ὑδρας 79,532, Κύμης 66,530, Θήρας 55,678, Κυθήρων 47,867, Τσαγέζη 20,012, Σπετσῶν 17,647, Παξῶν 14,945, Τυρνάβου 3,480, Καλαμπάκας 2,158, Ἄρτης 574.

Α.

ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΝ ΣΙΓΑΡΟΦΥΛΛΩΝ

Δὲν ὑπάρχει ἔποψις, καθ' ἣν ἡ φορολογικὴ νομοθεσίς ἐν Ἑλλάδι δὲν χωλαίνει. Μεταξὺ τῶν ἄλλων περιπτώσεων, ἡ ἐπιβληθεῖσα τῷ 1887 εἰς τοὺς καπνοπώλας ὑποχρέωσις νὰ ἀγοράζωσι 1200 σιγαρόφυλλα ἀντὶ πάσης ὀκάδος καπνοῦ, τὴν ὁποίαν κόπτουσιν ἐν τοῖς κυβερνητικαῖς καπνοκοπτεῖαις, ἀποτελεῖ ἰδιαιτέρον γνῶρισμὸν τοῦ ἐν γένει ὀργανισμοῦ τῆς ἐν ἰσχύϊ φορολογίας. Ἐνῶ πρὸς σιγαροποίησιν μιᾶς ὀκάδος καπνοῦ ἀρκοῦσιν 800 σιγαρόφυλλα, τὸ κράτος ἐπιβάλλει τοὺς καπνοπώλας διὰ 400 ἐπὶ πλέον, καὶ τοιοῦτοτρόπως τοὺς ζημιοῖ διὰ τοῦ τρίτου τῆς δι' ἀγορὰν σιγαροφύλλων δαπάνης. Καθόσον δὲ ἡ ἐν τῷ μονοπωλίῳ τῶν σιγαροφύλλων φορολογία ἀφορᾷ τοὺς καταναλωτὰς τοῦ καπνοῦ καὶ οὐχὶ τοὺς πωλητὰς αὐτοῦ, εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἐκτεθεῖσα τῶν καπνοπωλῶν ἐπιβάρυνσις, μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν καταναλωτῶν, ἀποτελεῖ καθάραν ἀπογύμνωσιν τῶν καπνοπωλῶν, ἧτις ὀδηγεῖ αὐτοὺς εἰς ἀναπόφευκτον οἰκονομικὴν κατὰστροφὴν, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν ἐκάστου. Ἡ ἐπομένη ἀναρροα, τὴν ὁποίαν τῇ 11 μαρτίου οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεὶ καπνέμποροι καὶ καπνοπῶλαι ὑπέβαλον πρὸς τὴν Βουλὴν, πραγματεύεται τὸ θέμα εἰς τὰς κυριωτέρας ἀναλύσεις του :

Πρὸς τὴν Βουλὴν,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι καπνέμποροι καὶ καπνοπῶλαι ὑποβάλλουσιν εἰς τὴν Βουλὴν ζήτημα, ἀναγόμενον μὲν εἰς τὴν βιομηχανίαν των, ἀφορῶν δὲ εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς ἐπικρατείας. Πρόκειται, κύριοι βουλευταί, περὶ τῆς ψηφισθείσης ὑφ' ὑμῶν διατάξεως τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ ἀπὸ 12 ἀπριλίου 1887 ἈΥΚ' νόμου, καθ' ἣν, εἰσκομίζοντες καπνὸν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, ὑποχρεούμεθα νὰ παραλαμβάνωμεν σὺν τῷ συνσκευασμένῳ καπνῷ καὶ 1200 φύλλα σιγαρογράφτου ἐφ' ἐκάστης ὀκάδος καπνοῦ.

Καὶ ἡ ἐπιγραφή τοῦ ΑΥΚ' νόμου «περὶ ἐπιβολῆς δικαιομακτος ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ κράτει καταναλισκόμενου καπνοῦ», καὶ ἡ ὅλη διασκευὴ του καθιστῶσιν ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ φορολογικὸς σκοπὸς του ἀποτείνεται πρὸς τοὺς καταναλωτὰς, μεταχειριζόμενος τοὺς καπνοπώλας ὡς ὄργανα, τρόπον τινά, μεσολαβοῦντα. Ἄλλ' ἐνῶ τοιαύτη εἶναι ἡ προκίρσις τοῦ νόμου, ἐνῶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐπιτηδευματικὸν ὄρον τῶν καπνεμπορῶν καὶ καπνοπωλῶν ἀνεπιβάρυνσις οὗτος διὰ μὲν τοὺς ἄλλοτε πληρώνοντας δρ. 30 εἰς δρ. 200, διὰ δὲ τοὺς πληρώνοντας δρ. 60 εἰς δρ. 320, διὰ δὲ τοὺς πληρώνοντας δρ. 100 εἰς δρ. 555, ἐνῶ δηλαδὴ τὸ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς ἐπαγγελματικὴ φορολογούμεθα καὶ μάλιστα εἰς ὑπερβολὴν φορολογούμεθα, ἐκ τίνος λόγου πρέπει νὰ ὑποστώμεν καὶ τὸ τελικὸν βῆρος τῆς φορολογικῆς ἄλλων ; Ἀκριβῶς περὶ τούτου πρόκειται ἐν τῇ ὑμετέρᾳ διατάξει, ὡς κατωτέρω ἐξηγούμεθα καὶ παρακαλοῦμεν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Βουλὴ.

Ἡ διάταξις τῆς ὑποχρεωτικῆς παρ' ἡμῶν ἀγορᾶς 1,200 σιγαροφύλλων ἀνὰ πᾶσαν ὀκάδην παραδιδόμενου ἡμῖν καπνοῦ στηρίζεται εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι $\frac{1}{3}$ δραμίου καπνοῦ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς σιγαροῦ. Ἐν τούτοις εἶναι τελείως ἀποδεδειγμένον ἐκ τῆς πρακτικῆς, ὅτι πρὸς σιγαροποίησιν μιᾶς ὀκάδος καπνοῦ ἀρκοῦσιν 800 σιγαρόφυλλα. Λέγοντες πρακτικὴν, ἐννοοῦμεν τὴν κοινὴν πρακτικὴν τοῦ κοινοῦ τῶν καπνοκαταναλωτῶν. Τοῦτο εἶναι θέμα οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως ἐπιδικτικόν, ἕκαστος δὲ βουλευτῆς δύναται νὰ ἔχῃ ἀπο-

μικὴν ἐπ' αὐτοῦ γινώσκιν. Διὰ τὴν νὰ ὑποχρεώμεθα λοιπὸν εἰς ἀγορὰν 1200 σιγαροφύλλων, ἀφοῦ μόνον 800 ἐξοδεύομεν; Μήπως ἔχομεν δύναμιν τινα, ἵνα ἐξαναγκάσωμεν τοὺς καταναλωτάς, ὅπως θέτωσιν ἐντὸς τοῦ σιγάρου αὐτῶν ὀλιγώτερον τοῦ $\frac{1}{3}$ δρακμίου καπνόν, καὶ προφυλάττωσι τὰς καπνοθήκας τῶν ἀπὸ τὰς φυσικὰς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν φθοράς;

Δὲν ἐξετάζομεν τοὺς λόγους, ἐξ ὧν ἀναχωροῦσα ἡ φορολογικὴ ἰδέα ἀπαιτεῖ, τρόπον τινά, τὴν χρῆσιν $\frac{1}{3}$ δρακμίου καπνοῦ κατὰ σιγάρον. Τὸ οὐσιώδες εἶναι ἡ ἀξίωσίς της αὕτη νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς φορολογουμένους. Ἄλλὰ νὰ πληρώνομεν ἡμεῖς τὴν ἀξίαν 400 σιγαροφύλλων, τὰ ὅποια οὗτοι δὲν ἀγοράζουσι, εἶναι εἰς ὑπερβολὴν ἀδικία. Ἴνα κρίνητε, κύριοι βουλευταί, τὸ μέγεθος αὐτῆς, ἀρκεῖ νὰ φαντασθῆτε τοὺς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεγεθυνομένους σωροὺς τῶν ἀχρήστων ἐν τοῖς καταστήμασιν ἡμῶν σιγαροφύλλων. Ὑποθέσατε καπνοπώλην εἰσάγοντα ἐν τῷ καπνοκαστείῳ 50 ἑκ. καπνοῦ. Θὰ ἐξαγάγῃ αὐτάς μετὰ 60,000 σιγαροφύλλων (πρὸς 1200 τὴν ἑκάστην καπνοῦ), ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἀπομείνῃ αὐτῷ ἄχρηστον τὸ τρίτον ἤτοι 20,000 σιγαροφύλλα, ἀξίας δρ. 40 (πρὸς λεπτὰ 20 τὸ φυλλάδιον 100 φύλλων). Λάβετε ἤδη ὑπ' ὄψιν τοὺς καπνεμπόρους, οἵτινες κόπτουσι κατὰ μῆνα 2,000 ἑκ. καπνοῦ, οἱ ὅποιοι λαμβάνουσι σὺν αὐτοῖς 2,400,000 σιγαροφύλλα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ τρίτον εἶναι ἄχρηστον ἤτοι 800,000 σιγαροφύλλα ἀξίας δρ. 1,600. Ἀναβιβάζετε τὸ μηνιαῖον αὐτὸ ἀποτέλεσμα εἰς ὀλόκληρον ἔτος καὶ θέλετε ἔχει ζημίαν 19,200 δρ. θυσίαν δηλαδὴ ὀλοκλήρου περιουσίας. Πολλοὶ μεταξὺ ἡμῶν, κύριοι βουλευταί, βλαδίζουσιν εἰς τελείαν καταστροφὴν. Διὰ τοῦτο εἴπομεν ἐν ἀρχῇ, ὅτι τὸ θέμα ὅπερ ὑποβάλλομεν εἰς τὴν Βουλὴν ἀφορᾷ εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἐπικρατείας. Εἶναι ἀνήκουστον, ἀπλοῖ μεσολαβοῦντες εἰς τὴν φορολογικὴν ταύτην νὰ προσφέρωνται ὀλοκώτωμα εἰς τὸν μηχανισμόν αὐτῆς.

Παραπονούμενοι ὅθεν κατὰ τῆς διὰ τοῦ ἐκτεθέντος νόμου ἐνεργουμένης ἐμμέσεως ἀρπαγῆς τῶν περιουσιῶν ἡμῶν, δὲν ἔχομεν εἰμὴ δύο προτάσεις νὰ ὑποβάλλωμεν πρὸς τὴν Βουλὴν. Ἡ νὰ περιορίσῃ αὕτη τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιβαλλομένων ἡμῖν

καθ' ἐκάστην ἑκάστην καπνοῦ σιγαροφύλλων εἰς 800 μόνον σιγαροφύλλα, ἢ ἂν ἐξ ἀποκρύφου τινος θεωρίας ἐπιμένῃ εἰς τὸν ἀριθμὸν 1200 νὰ συμπληρώσῃ τὸν νόμον, ὀρίζουσα τὴν ἐν τοῖς καπνοκαστεῖοις ἀνακλόγισιν τῶν 1200 σιγαροφύλλων πρὸς τὸ βῆρος ἐκάστου δοχείου συνσκευασμένου καπνοῦ, περιλαμβανούσης ἐπομένως τῆς τιμῆς τοῦ δοχείου καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν συσκευὴν τιθεμένων σιγαροφύλλων. Μόνον τοιοῦτοτρόπως ὁ προκείμενος φόρος τῆς καταναλώσεως θὰ εἶναι πράγματι εἰς βῆρος τῶν καταναλωτῶν, οἵτινες, ἀγοράζοντες ἐν δοχείῳ καπνοῦ, θὰ συναγοράζωσι καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τιθειμένα σιγαροφύλλα.

Ἐν Ἀθῆναις 4 Μαρτίου 1889.

Ὑποσημασμένα ἐπισημασμένα

Οἱ καπνέμποροι καὶ καπνοπῶλαι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς

(Ἐπονται πλείοτι ἀπογραφῆ).

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΝΩΣΙΣ

Ὑπὸ τὸ ὄνομα «Internationale kriminalistische Vereinigung» (Διεθνῆς τοῦ ποινικοῦ δικαίου Ἐνωσις) συνέστη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν καθηγητῶν κ. κ. G. A. van Hamel, Fr. von Liszt καὶ Ad. Prins, ἐταιρική ἐξόχου ἐνδιαφέροντος, προωρισμένη νὰ ἐνώσῃ τὰς προσπάθειάς τῶν ἀπανταχοῦ θικαστῶν τῆς ἀδιαλείπτου καὶ ἐνεργητικῆς προόδου τῆς περὶ τὸ ποινικὸν δίκαιον καὶ τὰς ἐφαρμογὰς αὐτοῦ νομοθεσίας. Μέχρι τῆς 15 Ἰανουαρίου 1889 ὁ διεθνῆς οὗτος συνεταιρισμὸς περιελάμβανεν 102 μέλη, ἐκ τῶν ὁποίων 43 ἐκ Γερμανίας, 18 ἐξ Αὐστρουγγαρίας, 12 ἐξ Ἑλβετίας, 11 ἐξ Ὀλλανδίας, 5 ἐξ Ἰταλίας, 3 ἐκ Ρωσσίας, 3 ἐκ Βελγίου κλπ. Μέχρι τῆς 8 Μαρτίου 1889 προσετέθησαν πλέον τῶν 60 ἔτι μελῶν. Ἐν γένει ἡ ἰδέα του εὐρεν ἀπανταχοῦ πολλὴν ὑποδοχὴν. Ἴδου ἐπὶ ποίων βάσεων στηρίζεται τὸ καταστατικὸν αὐτοῦ:

Α'.—Ἡ Διεθνῆς τοῦ ποινικοῦ δικαίου Ἐνωσις φρονεῖ, ὅτι ἡ

έγκληματικότητος καὶ ἡ ποινὴ πρέπει νὰ ἐξετάζωνται τόσον ὑπὸ κοινωνικὴν ὅσον καὶ ὑπὸ νομικὴν ἐποψιν, ἐπιδιώκει δὲ τὴν καθιέρωσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς ἐν τε τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ εἰς τὰς ποινικὰς νομοθεσίας.

Β'. — Ἡ «Ἐνώσις» ὡς θεμελιώδεις βάσεις τῶν ἔργων αὐτῆς παραδέχεται τὰ ἀκόλουθα :

1) Ἀποστολὴ τοῦ ποινικοῦ δικαίου εἶναι ὁ ἀγὼν κατὰ τῆς ἐγκληματικότητος, θεωρουμένης ὡς κοινωνικὸν φαινόμενον.

2) Ἐπομένως ἡ ποινικὴ ἐπιστήμη καὶ ἡ ποινικὴ νομοθεσία δεόν νὰ ὑπολογίζωσι τὰ ἀποτελεσματικὰ τῶν ἀνθρωπολογικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν μελετῶν.

3) Κρίτοι ἡ ποινὴ εἶναι ἐν τῶν ἀποτελεσματικωτέρων μέσων, ἄτινα τὸ κράτος διαθέτει ἐναντίον τῆς ἐγκληματικότητος, δὲν εἶναι ἐν τούτοις τὸ μόνον. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι αὕτη κεχωρισμένη ἀπὸ τῶν λοιπῶν κοινωνικῶν κατὰ τῆς ἐγκληματικότητος φαρμάκων καὶ εἰδικῶς ἀπὸ τῶν προληπτικῶν μέτρων.

4) Ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν ἐκ περιστάσεως ἐγκλημάτων καὶ τῶν ἀπὸ συνηθείας τοιούτων εἶναι οὐσιώδης ἐν τε τῇ πράξει καὶ ἐν τῇ θεωρίᾳ, πρέπει δὲ νὰ ἀποτελῇ τὴν βᾶσιν τῶν διατάξεων τοῦ ποινικοῦ νόμου.

5) Ἀφοῦ τὰ ποινικὰ δικαστήρια καὶ ἡ διοίκησις τῶν ποινικῶν φυλακῶν συντρέχουσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἡ δὲ ἀξία τῆς καταδικῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως, ἡ ὑπὸ τοῦ συγχρόνου δικαίου διαχωρίσις τῆς δικαστικῆς λειτουργίας ἀπὸ τῆς ποινικῆς λειτουργίας, εἶναι ἀντιλογικὴ καὶ βλαβερά.

6) Τῆς ἀφαιρούσης τὴν ἐλευθερίαν ποινῆς κατεχούσης εὐλόγως τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῷ συγχρόνῳ ποινικῷ συστήματι, ἡ «Ἐνώσις» ἀφιερῶ εἰδικὴν προσοχὴν πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν καὶ τῶν ἀνγκομένων εἰς αὐτὰς ὀργανισμῶν.

7) Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ποινὰς τῆς βραχυχρονίου φυλακίσεως, ἡ «Ἐνώσις» φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τῆς φυλακίσεως δι' ἐπίσης ἀποτελεσματικῶν μέσων εἶναι δυνατὴ καὶ εὐκαταία.

8) Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ποινὰς τῆς μακροχρονίου φυλακίσεως,

ἡ «Ἐνώσις» φρονεῖ, ὅτι ἡ διάρκεια τῆς φυλακίσεως πρέπει νὰ ἐξαρτᾶται οὐχὶ ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς ὑλικῆς ἢ ἠθικῆς σοβαρότητος τοῦ διαπραχθέντος ἀδικήματος, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν φυλακῶν ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων.

9) Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐκ συνηθείας ἀδιορθώτους ἐγκληματίας, ἡ «Ἐνώσις» φρονεῖ, ὅτι ἀνεξαρτήτως τῆς σημαντικότητος τοῦ ἀδικήματος καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκειται ἀπλῶς περὶ ἐπιφανήσεως μικρῶν πλημμελημάτων, τὸ ποινικὸν σύστημα πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἀποβλέπῃ ὅπως θέσῃ τοὺς τοιούτους ἐγκληματίας εἰς ἀδυναμίαν νὰ βλάψωσιν, ὅσον ἐνεστί πλεῖστον χρόνον.

Γ'. — Ἴνα γείνη τις μέλος τῆς «Ἐνώσεως» δεόν νὰ προταθῇ ἐγγράφως εἰς τὸ Γραφεῖον αὐτῆς ὑφ' ἐνόου μέλους της. Τὸ Γραφεῖον τῆς «Ἐνώσεως» ἀποφασίζει περὶ τῆς ἀποδοχῆς κατὰ πλειοψησίαν, χωρὶς νὰ εἶναι ὑπόχρεων νὰ γνωστοποιῇ τοὺς λόγους τῆς ἀποφάσεώς του.

Δ'. — Κατὰ γενικὸν κανὸν συγκροτεῖται μία κατ' ἔτος σύνοδος τῆς «Ἐνώσεως». Αἱ συνελεύσεις αὐτῆς δύνανται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ συνέρχωνται εἰς μακρότερα ἐτι χρονικὰ διαστήματα. Ἐν ἐκάστη συνόδῳ της ἡ «Ἐνώσις» ὀρίζει τὸν τόπον καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκολουθου. Ὁ τόπος καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς πρώτου συνόδου, ἥτις θέλει συγκροτηθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1889, θέλουσιν ὀρισθῆ ὑπὸ τοῦ Γραφείου.

Ε'. — Τὸ Γραφεῖον ὀρίζει τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν συνελεύσεων τῆς «Ἐνώσεως» καὶ ἐπιγρῦναι εἰς τὴν δι' ἐκθέσεων προετοιμασίαν τῶν συζητήσεων. Ἐκτὸς τούτου ὑποβάλλει ἐν ἐκάστη συνόδῳ ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν γινομένων προόδων, ἀπὸ τῆς τελευταίας συνελεύσεως, εἰς τὰς ποινικὰς νομοθεσίας τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν, τὴν ὁποῖαν ὡς καὶ σύνοψιν τῶν πρακτικῶν τῶν συνόδων δημοσιεύει.

ΣΤ'. — Ἡ γενικὴ συνέλευσις τῆς «Ἐνώσεως» ἐκλέγει τὰ μέλη τοῦ Γραφείου καὶ κανονίζει δι' ἐκάστην σύνοδον τὴν χρῆσιν τῶν γλωσσῶν, εἰς τρόπον ὅστε νὰ εὐκολύνωνται αἱ συζητήσεις, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο. Τὰ ζητήματα τῆς ἡμε-

ρησίκαι δικτάζεις δὲν ὑποβάλλονται εἰς ψηφοφορίαν. Ἐν τούτοις ἂν πρότασις, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν συνέλευσιν γένηται ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὰ δύο τρίτα τῶν παρόντων κατ' αὐτὴν μελῶν, προστίθεται εἰς τὰς θεμελιώδεις τοῦ στοιχείου Β ἀρχάς.

Ζ'. — Ἡ συνέλευσις ψηφοφορεῖ κατὰ πλειονοψηφίαν. Τὰ ἀπόντα μέλη δύνανται νὰ στείλωσι τὴν ψήφον των ἐγγράφως. Διὰ πλοῶν μεταβολὴν τοῦ καταστατικοῦ ἀπικιτεῖται πλειοψηφία τῶν δύο τρίτων τῶν ψηφοροῦντων μελῶν.

Η'. — Τὸ Γραφεῖον σύγκειται ἐκ τριῶν μελῶν, ἅτινα διακρίνονται μεταξὺ των τὰς ὑπηρεσίας τοῦ προέδρου, τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ ταμίου, δύναται δὲ νὰ διορίσῃ καὶ γραμματεῖα βοηθόν.

Θ'. — Ἡ ἐτήσιος τῶν μελῶν συνδρομὴ ὀρίζεται εἰς 5 φρ. ἢτοι 4 μάρκα, εἰσπραττεται τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ ταμίου, καὶ δύναται κατ' ἀπόφασιν τῆς γενικῆς συνελεύσεως νὰ ἀυξηθῇ προσωρινῶς ἢ διαρκῶς.

Ι'. — Μέχρι τῆς συνόδου τοῦ 1889, τὸ Γραφεῖον τῆς «Ἐνώσεως» ἀποτελεῖται ἐκ τῶν καθηγητῶν κ. κ. G. A. van Hamel ἐν Amsterdam, (Ὁλλανδία), Fr. von Liszt ἐν Marburg (Πρωσσία) καὶ Ad. Prins ἐν Bruxelles (Βέλγιον).

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΝΑΥΠΗΓΙΑ

Ἡ ναυπήγησις πολεμικῶν πλοίων εἶναι θέμα ἐξόχου ἐνδιαφέροντος, τόσον διὰ τὰς μεγάλας δαπάνας τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ, ὅσον καὶ διὰ τὸν σκοπὸν εἰς ὃν ἀποβλέπει. Ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχῃ θέμα, δεόμενον μεζονος εἰδικότητος καὶ πλειονος ἐλέγχου. Ὅταν ἐπὶ τῶν πολεμικῶν πλοίων φορτώνη ἢ ἐπιπράτεια τὴν τιμὴν τῆς καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, ἢ τελειότητος τῆς κατασκευῆς των εἶναι ζήτημα ἐθνικὸν πρώτης τάξεως. Ὅταν δαπανῇ ἢ ἐπιπράτεια σειρὰν ἐκκατομμυρίων εἰς κατασκευὴν τῶν πολεμικῶν πλοίων τῆς, ἕκαστος δύναται νὰ ἐρωτήσῃ πῶς τόσα πλούτη ἐξοδαύονται.

Μόνη ἢ θέσις τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς ἐπιπέσεις ταύτας ζητη-

μάτων εἶναι ἱκανὴ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν. Τὰ πολεμικὰ τῆς θαλάσσης ἀκολουθοῦσι τὰ πολεμικὰ τῆς ξηρᾶς. Οἱ κυβερνώντες αὐτὰ εἰς πᾶν ἄλλο ἀνήκουσι παρὰ εἰς τὸν πόλεμον. Ἄλλ' ἐνῶ διὰ τὴν ξηρὰν δύναται νὰ εἴπῃ τις, ὅτι εἰς τὰς μεγάλας ἐποχὰς ὁ πόλεμος εὕρισκε τὸν ἀνθρωπὸν του, διὰ τὴν θάλασσαν ποῖον ἀγῶνα θέλετε νὰ διεξάγητε ἐπὶ πλοίων κατασκευαζομένων ὑπὸ τὰς εὐθύναις τοιούτων ὑπουργῶν; Τὰ ἔργα αὐτῶν μένουσιν ἀποταμίευμα διὰ τὸ μέλλον. Οἱ στόλοι δὲν ἀυτοσχεδιάζονται, ἔπειτα οἱ λόγοι. Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ τῆς χρηματιστικῆς, ὅταν αὕτη σφίξῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὴν ναυπηγίαν τοῦ ἀτυχεύοντος τύπου; Εἶναι ἀκριβῶς τὸ ζήτημα τῆς ὑπὸ τῶν δανειστῶν τῆς Ἑλλάδος κατασκευῆς τῶν νέων πλοίων τῆς! Καὶ διὰ νὰ εἶναι ἡ εἰκὼν πλήρης, οὐδὲ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ναυπηγικῶν ἔργων διετήρησεν εἰς ἑαυτὴν ἡ Ἑλλάς. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν γνωρίζει τις, ποῦ νὰ σταματήσῃ ἐπὶ τοῦ τρόπου κατ' ὃν διοικεῖται ὁ τόπος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν οικονομικὴν ἐποψίαν τῶν τριῶν θεωρητῶν, τὰ ὁποῖα διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑλλάδος ναυπηγοῦσιν οἱ δανείσαντες αὐτὴν τὸ δάνειον τῶν 135 ἐκατομ. δραχμῶν, ἐψηφίσθησαν τρεῖς μέχρι ταῦδε πιστώσεις. α') 5,683,168 δρ. διὰ τοῦ ΛΦΞΘ' νόμου τῆς 1 δεκεμβρίου 1887. β') 16,253,551 δρ. διὰ τοῦ ΛΦΛΗ' νόμου τῆς 21 δεκεμβρίου 1888 καὶ γ') 2,708,918 δρ. διὰ τοῦ ΛΧΪΣΤ' νόμου τῆς 31 ἰανουαρίου 1889, ἢτοι τὸ ὅλον 24,645,637 δρ. Ἐκτὸς τῶν διὰ τὴν ναυπηγίαν πιστώσεων τούτων ἐψηφίσθησαν ἰδιαιτέρως δι' ἀποζημιώσεις ἐπιτηρούτων τὴν ναυπήγησιν ξένων 25,000 δρ. διὰ τοῦ πρώτου τῶν εἰρημένων νόμων, 140,000 δρ. διὰ τοῦ δευτέρου καὶ 300,000 δρ. διὰ τοῦ τρίτου, τὸ ὅλον 465,000 δρ. Παραλείπομεν τὰς 200,000 δρ., ἃς ἐψήφισεν ὁ τελευταῖος νόμος διὰ τὴν ἐτοιμασίαν καὶ ἐροδίασιν τῶν ναυπηγοῦμένων πλοίων πρὸς παραλαβὴν καὶ μεταφορὰν αὐτῶν. Ἐν γένει ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως τὴν δαπάνην τῆς ναυπηγήσεως, αἱ δι' ἕκαστον τῶν τριῶν θεωρητῶν καταβολαὶ ὠρίσθησαν εἰς ἐξ ὀδοίαι, α') φρ. 1,894,353 40/100 κατὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ περὶ ναυπηγίας συμβολαίου 11 ἰουλίου 1887, β') φρ. 1,354,462 65/100 κατὰ τὴν κατάρ-

τισιν τοῦ σκάφους, 10 αὐγούστου 1888 διὰ τὸ Α' θωρηκτόν, 1 δεκεμβρίου 1888 διὰ τὸ Β' καὶ 24 μαΐου 1888 διὰ τὸ Γ', γ') φρ. 1,354,462 65/οο κατὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ θώρακος, 15 δεκεμβρίου 1888 διὰ τὸ Α' θωρηκτόν, 1 φεβρουαρίου 1889 διὰ τὸ Β' καὶ 25 δεκεμβρίου 1888 διὰ τὸ Γ', δ') φρ. 1,354,462 65/οο κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν, 1 μαΐου 1889 διὰ τὸ Α' θωρηκτόν, 1 ἰουλίου 1889 διὰ τὸ Β' καὶ 1 φεβρουαρίου 1889 διὰ τὸ Γ', ε') φρ. 1,354,462 65/οο μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν μηχανῶν, 1 ἰουνίου 1889 διὰ τὸ Α' θωρηκτόν, 1 αὐγούστου 1889 διὰ τὸ Β' καὶ 1 μαρτίου 1889 διὰ τὸ Γ', καὶ ε') φρ. 1,354,462 65/οο κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ πλοίου, 1 ἀπριλίου 1890 διὰ τὸ Α' θωρηκτόν, 1 μαΐου 1890 διὰ τὸ Β' καὶ 11 Σεπτεμβρίου 1889 διὰ τὸ Γ', ἦτοι τὸ ὅλον δι' ἑκαστον μὲν τῶν θωρηκτῶν φρ. 8,666,666 65/οο διὰ τὰ τρία δὲ ὁμοῦ φρ. 25,999,999 45/οο, πλέον δηλ. τῶν 32 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Πόσον μέρος ἐκ τοῦ σεβασμίου τούτου κεφαλαίου θὰ εἰσέλθῃ πράγματι εἰς τὴν περιουσίαν τῆς Ἑλλάδος; Εἶναι ἐρώτησις, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῶν δανείων τοῦ 1824 δύναται τις νὰ μεταφέρῃ εἰς τὰ δάνεια τοῦ 1887, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ υπερθεματίσῃ εἰς πειρασμόν.

Ἡ ναυπηγικὴ αὕτη δαπάνη τῆς Ἑλλάδος, ἀναβιβασζομένη εἰς 32 ἑκατομ. δρ., δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ κατὰ μόνας, διότι μετὰ τὴν ναυπήγησιν ἔρχεται ὁ ὄπλισμός, καὶ, ἐν λάθωμεν ὡς βάζειν τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ κατωτέρω ἐκτιθεμένας ἀναλογίας (3:1), δεῖν εἰς τὰ 32 ἑκατομμύρια νὰ προστεθῶσιν ἕτερα 10 ἑκατομμύρια διὰ τὴν πρὸς πόλεμον παρασκευὴν τῶν νέων θωρηκτῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ ἀναβιβάζει τὴν ὅλικήν δαπάνην εἰς 42 ἑκατομ. δραχμῶν, ποσὸν ἐξόχου σημασίας διὰ τὰ οἰκονομικὰ τῆς ἐπικρατείας, μεθ' ὅλην τὴν εἰς 2 1/2 περίπου ἔτη διανομὴν τοῦ βάρους αὐτοῦ. Ὑπὸ διεθνῆ ἔποψιν ἡ δαπάνη αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς διαφόρους συγκρίσεις, σχετικῶς πρὸς τὰ ἐν ταῖς μεγάλας ἐπικρατείας τῆς Δύσεως συμβαίνοντα. Τοιοῦτοτρόπως ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τοῦ 1887 ἐδαπανήθησαν 474 ἑκατομ. φρ. πρὸς κατασκευὴν νέων πολεμικῶν πλοίων, ἦτοι πλέον τῶν 31 ἑκατομ. φρ. κατ' ἔτος, ἐν δὲ τῇ

Ἀγγλίᾳ ἡ κυβέρνησις διεκήρυξεν, ὅτι πρόκειται νὰ ζητήσῃ 537 1/2 ἑκατομ. φρ. ἀπὸ τὸ Κοινοβούλιον, ὅπως κατασκευάσῃ 70 νέα πλοῖα, περιλαμβανομένου εἰς τὸ δαπανηθησόμενον δι' αὐτὰ κεφάλαιον καὶ τοῦ ὄπλισμοῦ αὐτῶν. Ἐκ τῶν πλοίων τούτων τὰ μὲν 38 ἀξίως 287 1/2 ἑκατομ. φρ. θὰ κατασκευασθῶσιν ἐν ταῖς ναυπηγείαις τῆς κυβερνήσεως, τὰ δὲ 32 ἀξίως 250 ἑκατομ. φρ. ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ναυπηγείαις. Ἐκ τῶν 287 1/2 ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια θὰ δαπανηθῶσιν εἰς τὰ κυβερνητικὰ ναυπηγεῖα, 217 ἑκατομ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν κυρίως ναυπήγησιν τῶν 38 πλοίων καὶ 70 ἑκατομ. εἰς τὸν ὄπλισμόν αὐτῶν. Ἐν γένει τὸ μὲν ποσὸν τῶν 287 1/2 ἑκατομμυρίων τῆς κυβερνητικῆς ναυπηγήσεως θὰ διχομοιρασθῇ εἰς πέντε ἔτη (1889—94), τὸ δὲ ποσὸν τῶν 250 ἑκατομ. τῆς ἰδιωτικῆς ναυπηγήσεως θὰ διχομοιρασθῇ εἰς ἑπτὰ ἔτη (1889—96), ἐνεῦθεν δὲ ἀποτελεῖται βᾶρος τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἀγγλικοῦ κράτους, καθ' ἑκαστον μὲν τῶν πρώτων πέντε ἐτῶν 93 περίπου ἑκατομ., καθ' ἑκάτερον δὲ τῶν ἐπομένων δύο ἐτῶν 35 3/4 ἑκατομ.

Αὐταὶ εἶναι ἀνκλογίαι ὑπερῶν τοῦ ἀναστήματος τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν ἡ Ἀγγλία τίθῃσιν ὡς ἀρχὴν τῶν ναυτικῶν παρασκευῶν τῆς, ὅτι δεῖν νὰ ἔχῃ στόλον ἰσοδύναμον πρὸς τοὺς ἠνωμένους στόλους δύο τοῦλάχιστον τῶν ναυτικωτέρων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς Ἀνατολῆς δύναται νὰ μελετᾷ τὸ ναυτικὸν μέλλον.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΔΟΠΟΪΑ

Ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐδημοσιεύθησαν τελευταῖον ἐκθέσεις σχετικαὶ πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι τοῦ 1887 κατάστασιν τῆς ἐλληνικῆς ὁδοποιίας. Ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι τοῦ 1833 κατασκευάσθησαν δύο ὁδοί, ἡ μεταξὺ Πύλου καὶ Μεθώνης ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ καὶ ἡ μεταξὺ Ναυπλίου καὶ Ἄργους ἐκ 5,325 μέτρων, δι' ἣν ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τοῦ κράτους 8,000 δραχμῶν. Ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι τοῦ 1852 κατασκευάσθησαν ὁδοὶ ἐκτάσεως 165,737

μέτρων, δι' ἧς (μὴ ὑπολογιζομένης τῆς προσωπικῆς ἐργασίας στρατιωτῶν καὶ πολιτῶν καὶ τῆς τῶν δῆμων δαπάνης) ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τοῦ κράτους 1,115,650 δραχμ. ἐξ ὧν 668,315 ἐν τῷ νομῷ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, 332,795, ἐν τῷ Ἀρκαδίας, 61,199 ἐν τῷ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, 52,840 ἐν τῷ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος. Ἀπὸ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1867, συνεπίεξ τοῦ ΣΤ' νόμον περί ὁδοποιίας, κατασκευάσθησαν ὁδοὶ ἐκτάσεως 231,123 μέτρων, δι' ἧς (μὴ ὑπολογιζομένων τῶν λόγῳ προσωπικῆς ἐργασίας καταβληθέντων ὑπὸ τῶν δῆμων) ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τοῦ κράτους 3,221,335 δρ., ἐξ ὧν 1,596,420 ἐν τῷ νομῷ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, 315,638 ἐν τῷ Εὐβοίας, 255,462 ἐν τῷ Ἀρκαδίας, 206,711 ἐν τῷ Μεσσηνίας, 180,488 ἐν τῷ Λακωνίας, 179,211 ἐν τῷ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, 88,238 ἐν τῷ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, 51,520 ἐν τῷ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας καὶ 221,862 εἰς τεχνικὰ ἔργα διαφόρων νομῶν.

Ἀπὸ τοῦ 1867 μέχρι τοῦ 1887, συνεπίεξ τοῦ ΣΕΓ' νόμου περί ὁδοποιίας, τὰ κατ' αὐτὴν ἔχουσιν ὡς ἑξῆς: Τὸ εἰδικὸν ταμεῖον αὐτῆς εἰσπράξεν 67,626,698 δρ., ἐξ ὧν 21,419,644 ἀπὸ ἐκτάκτων ἐσόδων (17,857,145 ἐκ τοῦ δανείου τῶν 20 ἔκαστο., 223,214 ἐκ χρημῆς τοῦ κράτους κατὰ τὸν ΤΕΓ' νόμον τοῦ 1869 καὶ 3,339,285 ἐξ ὁμοίως λόγῳ στρατιωτικῶν ὁδῶν) καὶ 46,207,054 ἀπὸ τακτικῶν ἐσόδων, διανεμομένων κατὰ νομοὺς κλιμακῆδόν ὡς ἑξῆς: Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας 9,130,445 δρ., Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος 8,246,282, Μεσσηνίας 4,625,577, Κυκλάδων 3,989,912, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας 2,902,813, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος 2,665,182, Κερκύρας 2,624,165, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας 2,241,131, Ἀρκαδίας 2,113,588, Λακωνίας 1,610,290, Εὐβοίας 1,493,337, Λακωνίας 1,421,614, Κεφαλληνίας 1,402,203, Ζακύνθου 1,077,843, Τρικάλων 534,494, Ἄρτης 114,518.

Ἐάν ἀπὸ τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων ὁδοποιεῖς μεταβῶμεν εἰς τὰ δαπανηθέντα ἔξοδα αὐτῆς, παρατηροῦμεν ὅτι ἐν τῇ περιόδῳ 1867—87 ἐδαπανήθησαν 63,710,965 δρ., ἐκ τῶν ὁποίων 39,844,402 εἰς κατασκευὴν ἑθνικῶν, ἐπικρατικῶν καὶ δημο-

τικῶν ὁδῶν, 13,965,534 εἰς συντήρησιν καὶ ἐπισκευὴν αὐτῶν, 6,767,055 εἰς χρημῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀτμοπλοικὴν Ἐταιρίαν καὶ 3,133,972 εἰς ἔξοδα διοικήσεως τῆς ὁδοποιίας, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς ἔξοδα γραφείου τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοποιίας ἐπιτροπῆς 155,172 δι' ἕλην τὴν περίοδον τῶν 20 ἐτῶν, τὰ λοιπὰ δὲ διὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν ἦτοι 2,321,575 τετραετῆ ἔξοδα τῆς γαλλικῆς ἀποσταλῆς, 309,535 ἀποδοχῆ ὑποδεστέρου προσωπικοῦ (1887), 246,078 διάφορα ἔξοδα (1887), 54,030 εἰς μηχανὰς καὶ ἐργαλεῖα (1885—86), 20,841 διατετῆ ἔξοδα λογιστῶν τῶν δημοσίων ἔργων, 5,700 εἰς ἐνοίκιον παραρτήματος τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων ἔργων (1887), 5,203 εἰς προσωπικὸν βοηθητικὸν (1887) 15,835 εἰς ἀπόδοσιν ἐσόδων κακῶς εἰσπραχθέντων. Ἡ ἀναλογία τῶν δαπανηθέντων εἰς συντήρησιν καὶ ἐπισκευὴν τῶν ὑπαρχουσῶν ὁδῶν πρὸς τὰ δαπανηθέντα εἰς κατασκευὴν νέων εἶναι 33 τοῖς ο/ο. Ἰδιαιτέρως σημασίως εἶναι ἡ ἐν τῇ τελευταίᾳ τετραετίᾳ ἀναλογία τῶν ἐξόδων τῆς διαχειρήσεως τῆς ὁδοποιίας πρὸς τὰ δαπανηθέντα εἰς κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν ὁδῶν.

Τὰ κατ' ἕκαστον νομόν, ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ (1867/87), δαπανηθέντα εἰς ὁδοποιῶν διακροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, ἐξ ὧν ἡ α' ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν νέων ὁδῶν καὶ ἡ β' τὴν ἐπισκευὴν τῶν ὑπαρχουσῶν. Ἰδοὺ πῶς ἔχουσι κλιμακῆδόν κατὰ τοὺς διαφόρους νομοὺς: Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας α') 7,526,564 καὶ β') 578,208, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος α') 6,513,815, καὶ β') 917,419, Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος α') 4,536,701 καὶ β') 800,648, Εὐβοίας α') 4,371,559 καὶ β') 193,730, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας α') 3,425,443 καὶ β') 4,808,212, Λακωνίας α') 2,682,597 καὶ β') 385,286, Ἀρκαδίας α') 2,500,811 καὶ β') 478,605, Μεσσηνίας α') 2,239,817 καὶ β') 576,634, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας α') 1,678,597 καὶ β') 1,167,818, Λακωνίας α') 1,338,437 καὶ β') 54,426, Ἄρτης α') 781,101 καὶ β') 106,395, Κεφαλληνίας α') 503,641 καὶ β') 1,313,698, Ζακύνθου α') 489,227 καὶ β') 546,614, Κερκύρας α') 382,370 καὶ β') 1,728,933, Κυκλάδων α') 225,963 καὶ β') 99,997, Τρικάλων α') 3,040 καὶ β')

11,224, μὴ διακρινόμενα δὲ κατὰ νομόν α') 594,684 καὶ β') 197,679.

Προξενεῖ αἰσθησιν ἡ δυσανολογία τῆς κατὰ νομοὺς διανομῆς τῶν εἰσπραχθέντων καὶ δαπανηθέντων. Τοιουτοτρόπως ἐνῶ ἐν τῷ νομῷ Ἀρχαίας καὶ Ἡλίδος ἀπὸ εἰσπραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας 8,246,282 δρ. ἐδαπανήθησαν ἐν αὐτῷ εἰς κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν ὁδῶν 5,337,349 δρ. ἤτοι κατὰ ἐν τρίτον περίπτου ὀλιγώτερον τῶν ὅσων κατέβαλεν, ἐν τῷ νομῷ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἀντὶ εἰσπραχθέντων ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας 2,241,131 δρ. ἐδαπανήθησαν ἐν αὐτῷ εἰς κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν ὁδῶν 8,104,772, δηλαδὴ σχεδὸν τὸ τετραπλάσιον τῶν ὅσων κατέβαλε ! Ὁ νομὸς τῆς Εὐβοίας εἰσήγαγε 1,493,337 καὶ ἐδαπάνησε 4,565,329 ἤτοι πλεόν τοῦ τριπλασίου. Ὁ νομὸς τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος εἰσήγαγε 2,665,182 δρ. καὶ ἐδαπάνησεν 7,431,234, ἤτοι πλεόν τοῦ τριπλασίου. Παραλείπομεν τὴν ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης περαιτέρω κατὰ νομοὺς σύγκρισιν, διότι ἕκαστος ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμητικῶν δεδομένων δύναται νὰ τὸ πράξῃ.

Ἐάν ἀναλογίσωμεν τὰς διὰ τὴν ὁδοποιίαν δαπάνας πρὸς ἕκαστον τῶν ἐτῶν, παρατηροῦμεν ὅτι ἀναβιβάζονται αὐταὶ κατὰ μὲν τὴν εἰκοσαετίαν 1833—1852 εἰς 58,692 δρ. κατ' ἔτος, κατὰ δὲ τὴν δεκαπενταετίαν 1852—1867 εἰς 214,755 δρ. κατ' ἔτος, κατὰ δὲ τὴν εἰκοσαετίαν 1867—1887 εἰς 1,897,352 δρ. κατ' ἔτος. Καθόσον λοιπὸν μεταβαίνομεν ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν περίοδον, σχεδὸν τετραπλασιάζονται αἱ δαπάναι τῆς ὁδοποιίας καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας εἰς τὴν τρίτην ὀκταπλασιάζονται. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιόδῳ (1867—1887) ἡ κατὰ μέσον ἔρον ἐνικασίᾳ εἰς ὁδοποιίαν δαπάνη ἀναβιβάζει κατὰ μὲν τὰ πρῶτα ἔτη 1867—1879 εἰς 684,592 δρ. κατὰ δὲ τὰ ἐπόμενα ἔτη 1879—1887 εἰς 3,514,365, ἤτοι εἰς τὸ πενταπλάσιον.